

**Η οργάνωση της Ελληνικής Διπλωματικής Υπηρεσίας και η
Διπλωματική εκπροσώπηση των Ξένων Δυνάμεων στην Ελλάδα κατά
την περίοδο 1833-1844**

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

Επιβλέπων καθηγητής: Διονύσιος Μοσχόπουλος

Φοιτήτρια: Βιλελμίνη Μαρία Κουροπαλάτη

Κέρκυρα Ιούνιος 2022

Πίνακας περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο Ιστορικό και κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο της περιόδου 1833-1844	7
1.1 Η περίοδος της Αντιβασιλείας	7
1.2 Η Οθωνική περίοδος	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο Διακρατικές Συνθήκες της περιόδου 1833-1844	9
2.1 Έτος 1833	9
2.1.1 Δημοσίευση Συνθήκης μεταξύ Βαυαρίας και Ελλάδος περί αποστολής επικουρικού σώματος	9
2.1.2 Δημοσίευση Συνθήκης περί στρατολογίας μεταξύ Ελλάδος και Βαυαρίας	10
2.2 Έτος 1834	10
2.2.1 Δηλοποίηση Σύμβασης μεταξύ Ελλάδας και Βυρτεμβέργης περί ακύρωσης του «δικαιώματος εις το κληρονομείν τους ξένους»	11
2.3 Έτος 1835	11
2.3.1 Δηλοποίηση της ελληνικής κυβέρνησης περί αμοιβαιότητας ως προς την πληρωμή των λιμενικών δικαιωμάτων μεταξύ Ελλάδας και Αυστρίας	11
2.3.2 Συνθήκη εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Αυστρίας	12
2.4 Έτος 1836	12
2.4.1 Δηλοποίηση Σύμβασης μεταξύ Ελλάδος και Ελβετίας περί της ακυρώσεως του δικαιώματος «εις το κληρονομείν τους ξένους»	12
2.4.2 Συνθήκη εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Σουηδίας και Νορβηγίας	12
2.5 Έτος 1837	13
2.5.1 Συνθήκη περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Αγγλίας	13
2.5.2 Σύμβαση μεταξύ του Βασιλείου της Ελλάδας και του Βασιλείου των δύο Σικελιών περί ακυρώσεως του δικαιώματος «εις το κληρονομείν τους ξένους»	13
2.5.3 Συνθήκη περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και των Ομόσπονδων Πολιτειών της Βορείου Αμερικής	13

2.6 Έτος 1838	
2.6.1 Σύμβαση μεταξύ Ελλάδος και Γαλλίας για τη διαβίβαση των ανταποκρίσεων	13
2.7 Έτος 1839	14
2.7.1 Δηλοποίηση σύμβασης μεταξύ Ελλάδας και Σαρδηνίας περί της ακύρωσης του «δικαιώματος εις το κληρονομείν τους ξένους»	14
2.7.2 Δηλοποίηση Σύμβασης μεταξύ Ελλάδος και Πρωσίας περί της ακύρωσης του «δικαιώματος εις το κληρονομείν τους ξένους»	14
2.7.3 Συνθήκη εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Πρωσίας	14
2.8 Έτος 1840	15
2.8.1 Συνθήκη περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Βελγίου	15
2.9 Έτος 1841	15
2.9.1 Δηλοποίηση Συνθήκης περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Σαξωνίας	15
2.10 Έτος 1842	15
2.10.1 Δηλοποίηση Συνθήκης περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Μεγάλου Δουκάτου του Ολδεμβούργου	15
2.11 Έτος 1843	15
2.11.1 Δηλοποίηση Συνθήκης περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Ολλανδίας (Κάτω Χώρες)	15
2.11.2 Δηλοποίηση Συνθήκης περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Δανίας	16
2.11.3 Δηλοποίηση Συνθήκης περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και των ελευθέρων Ανσεατικών Πολιτειών, Λυβέκης, Βρέμης και Αμβούργου	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο Η προξενική εκπροσώπηση των ξένων Δυνάμεων στην Ελλάδα:	16
Ονόματα και τόποι διορισμού Προξένων	
3.1 Δηλοποιήσεις διορισμών ξένων Προξένων στην Ελλάδα	16
3.1.1 Έτος 1833	16
3.1.2 Έτος 1834	17
3.1.3 Έτος 1835	17
3.1.4 Έτος 1836	18

3.1.5 Έτος 1837	18
3.1.6 Έτος 1838	19
3.1.7 Έτος 1839	19
3.1.8 Έτος 1840	20
3.1.9 Έτος 1841	21
3.1.10 Έτος 1842	22
3.1.11 Έτος 1843	22
3.1.12 Έτος 1844	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο Η προξενική εκπροσώπηση της Ελλάδας στο εξωτερικό: ονόματα και τόποι διορισμού	23
4.1 Έτος 1833	25
4.2 Έτος 1834	27
4.3 Έτος 1838	27
4.4 Έτος 1839	27
4.5 Έτος 1840	28
4.6 Έτος 1841	28
4.7 Έτος 1843	28
4.8 Έτος 1844	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο Ελληνικά προξενεία	29
5.1 Αλεξάνδρεια	29
5.2 Ουκρανία – Λευκορωσία – Ρωσική Ομοσπονδία – Κεντροασιατικές Δημοκρατίες	30
5.2.1 Οδησός	33
5.2.2 Κέρτς	34
5.2.3 Ταϊγάνιον	35
Συμπεράσματα	37
Βιβλιογραφία	38

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η περίοδος 1833-1844 χαρακτηρίζεται από τις επιδιώξεις του απολυταρχικού καθεστώτος να καταστείλει την κατάσταση αναρχίας στην οποία είχε εισέλθει το ελληνικό κράτος μετά την δολοφονία του Καποδίστρια και να μειώσει την επιρροή των κομμάτων, παραβλέποντας βέβαια τη δυσαρέσκεια του ελληνικού λαού προς το βαυαρικό καθεστώς. Επιπροσθέτως, σημειώνεται ότι τα κόμματα της εποχής χαίρουν της υποστηρίξεως των Μεγάλων Δυνάμεων κάθε μία εκ των οποίων εκπροσωπείτο από ένα κόμμα. Τόσο η Αντιβασιλεία, όσο και ο ίδιος ο Όθωνας αργότερα, προχώρησαν σε αναδιοργανώσεις και μεταρρυθμίσεις στο διοικητικό, οικονομικό στρατιωτικό και εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας (Ευαγγελίδης, 1894:60-70).

Ωστόσο πολλές από αυτές τις ενέργειες οδήγησαν στην δυσαρέσκεια και κατ' επέκταση την αντίδραση των Ελλήνων των οποίων τα συμφέροντα πλήττονταν σημαντικά από τη δράση του απολυταρχικού καθεστώτος. Βέβαια, από άποψη διοίκησης, αξίζει να αναφερθεί ότι η Οθωνική διακυβέρνηση δημιούργησε τα πρώτα υπουργεία και διόρισε Γραμματείς (δηλαδή Υπουργούς). Σε διπλωματικό επίπεδο, το ελληνικό κράτος την περίοδο αυτή, ξεκίνησε και τις πρώτες διπλωματικές σχέσεις με τα υπόλοιπα κράτη της Ευρώπης με σκοπό την σύναψη συμφωνιών και συμβάσεων, οι οποίες ήταν απαραίτητες ώστε να συμβαδίσει με τους ρυθμούς του διεθνούς διπλωματικού γέννησθαι.

Βασική προτεραιότητα από την στιγμή της ίδρυσης ενός νεοσύστατου εθνοκρατικού μορφώματος, είναι η ανάπτυξη και διατήρηση των διπλωματικών σχέσεων του με τα υπόλοιπα. Η ύπαρξη μέσα στο διεθνές σύστημα προϋποθέτει την σύναψη συμμαχιών, την ενίσχυση των θέσεων ενός κράτους, καθώς και την υποστήριξη των αξιώσεών του. Βάσει αυτών των προϋποθέσεων, το νεοσύστατο ελληνικό κράτος γρήγορα προχώρησε στη σύσταση διπλωματικών και προξενικών αρχών τόσο σε κράτη που κατοικούσαν ελληνικοί πληθυσμοί όσο και σε κράτη που διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στο διεθνές πολιτικό σύστημα.

Οι πρώτες ελληνικές πρεσβείες σε πρωτεύουσες της Ευρώπης που σηματοδότησαν την είσοδο στο διεθνές σύστημα, ιδρύθηκαν την περίοδο της Αντιβασιλείας, όταν ο Όθωνας δεν ήταν ακόμα ενήλικας ώστε να κυβερνήσει τη χώρα, ενώ πολλά ήταν τα προξενεία και τα υποπροξενεία που ιδρύθηκαν σε περιοχές όπου ο ελληνισμός είχε ιστορική παράδοση. Οι πρώτοι στόχοι των νεοσύστατων προξενείων, ήταν η παγίωση της ελληνικής ανεξαρτησίας του 1821 και η διεύρυνση των ορίων του κράτους (Dakin, 2012).

Οι διπλωματικές επιλογές του ελληνικού κράτους καθώς και το ενδιαφέρον της εξωτερικής πολιτικής προσανατολίστηκαν στις Εγγυήτριες Δυνάμεις (Αγγλία-Γαλλία-Ρωσία), καθώς ο ρόλος τους υπήρξε καθοριστικός στην υποστήριξη της Ελληνικής Επανάστασης. Η φιλελληνική μεταστροφή της εξωτερικής πολιτικής της Βρετανίας αλλά και η θετικότερη στάση των άλλων δύο δυνάμεων οδήγησαν στην υπογραφή της Συνθήκης του Λονδίνου τον Ιούλιο του 1827. Η συνθήκη αυτή προέβλεπε την αυτονομία του νεοσύστατου ελληνικού κράτους αλλά υπό την ψιλή επικυριαρχία του Σουλτάνου, ο οποίος και δεν την αποδέχτηκε, γεγονός που οδήγησε στην Ναυμαχία του Ναυαρίνου το 1827. Γενικότερα, η συμπίεση των

Δυνάμεων έναντι των επιδιώξεων των καταπιεσμένων Ελλήνων διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στον απελευθερωτικό αγώνα κατά του οθωμανικού ζυγού (Ασπρέας, 1924).

Βέβαια, οι κυρίαρχοι των Μεγάλων Δυνάμεων που αποτελούσαν την «Ευρωπαϊκή Συμφωνία», καθιστούσαν άνιση την πρόσβαση των μικρότερης ισχύος κρατών μελών στο διεθνές διπλωματικό πεδίο, κατά τον 19ο αιώνα. Πρέπει να σημειωθεί ότι σε πολλές περιπτώσεις η διπλωματική εκπροσώπηση της Ελλάδας γινόταν μέσω των διπλωματικών αρχών των εγγυητριών δυνάμεων. (Λάσκαρις, 1948:45-48). Συνεπώς, το διεθνές διπλωματικό παιχνίδι της εποχής δεν κατέστησε αξιοζήλευτη την διπλωματική θέση της Ελλάδας την περίοδο εκείνη.

Κατά την περίοδο από το 1833 και έπειτα ακολούθησε μία σειρά αλλαγών και αναδιοργανώσεων στη διοίκηση και την εξωτερική πολιτική της χώρας και συστάθηκαν, όπως θα αναλυθεί στη συνέχεια, πολλά προξενεία και πρεσβείες. Η χρονική περίοδος που θα εξετάσουμε είναι από το 1833 έως το 1844, ολοκληρώνεται δηλαδή λίγους μήνες μετά από την συνταγματική επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου του 1843, χρονιά κατά την οποία θεσπίστηκε το πρώτο ελληνικό σύνταγμα. Το επόμενο έτος, το 1844, η Γραμματεία επί των Εξωτερικών υποθέσεων μετονομάστηκε σε Υπουργείο Εξωτερικών (Ασπρέας, 1924).

Ειδικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας μας, θα αναφερθεί το ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο της περιόδου. Στο δεύτερο κεφάλαιο θα παρατεθεί σύνοψη του περιεχομένου της Διακρατικών Συμβάσεων που συνήψε η Ελλάδα κατά το παραπάνω χρονικό, όπως προκύπτουν από την Βάση Δεδομένων “Δοιάκι- Η Εφημερίδα της Κυβέρνησης” που είναι αναρτημένη στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (<http://argo.ekt.gr/opac2/zConnectELL.html>). Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά των ονομάτων των διπλωματικών εκπροσώπων ξένων κρατών που διορίστηκαν στην Ελλάδα και των αντίστοιχων πόλεων στις οποίες οι εκπρόσωποι αυτοί είχαν τοποθετηθεί. Τα παραπάνω στοιχεία τα οποία έχουν προκύψει από την παραπάνω Βάση Δεδομένων έχουν καταταξιολογηθεί ανά έτος. Στη συνέχεια, αντλώντας στοιχεία από την ίδια πηγή καταγράφονται τα ονόματα των Ελλήνων διπλωματικών εκπροσώπων στο εξωτερικό και οι αντίστοιχες πόλεις στις οποίες τοποθετήθηκαν.

Στην παρούσα έρευνα, βασικός στόχος αποτελεί η καταγραφή των Διακρατικών Συνθήκων που συνήψε η Ελλάδα κατά την περίοδο 1833-1844 καθώς και η καταγραφή των ονομάτων των Ελλήνων και ξένων διπλωματών καθώς και των τόπων που αυτοί εγκαταστάθηκαν.

Η έρευνα βασίστηκε τόσο σε βιβλιογραφική ανασκόπηση όσο και σε μελέτη των σχετικών ΦΕΚ που εντοπίσαμε μέσα από την Βάση Δεδομένων «Δοιάκι Η Εφημερίδα της Κυβέρνησης 1833-1847» του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης σε συνδυασμό με την Βάση Δεδομένων του Εθνικού Τυπογραφείου (www.et.gr).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο Ιστορικό και κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο της περιόδου

1833-1844

Όπως προαναφέρθηκε, η επιτυχία της ανεξαρτησίας του ελληνικού κράτους οφείλεται κατά ένα μεγάλο βαθμό στην διπλωματική αναγνώριση της χώρας από το διεθνές σύστημα κρατών, λόγω του έντονου ενδιαφέροντος των Μεγάλων Δυνάμεων για την ελληνική επανάσταση. Όπως αποδείχθηκε αργότερα, η συμβολή τους στην έκβαση του Αγώνα και στην ανακατανομή του γεωπολιτικού σκηνικού από το 1830 και έπειτα, υπήρξε καθοριστική (Μουρατίδης, 1975: 30).

Βέβαια, οι Μ. Δυνάμεις είχαν τα δικά τους εμπορικά συμφέροντα στην περιοχή, γεγονός που έδωσε παραπάνω ώθηση στην ανάμειξή τους στα εθνικά ζητήματα του ελληνικού κράτους. Ωστόσο, η συμβολή τους αναδείχθηκε σημαντική όχι μόνο όσον αφορά την οικονομική και στρατιωτική βοήθεια αλλά και την διπλωματική υποστήριξη που παρείχαν στη διευθέτηση του «ελληνικού ζητήματος» με σκοπό το τέλος των εχθροπραξιών.

Οι διπλωματικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Μ. Δυνάμεων άρτασαν στο αποκορύφωμά τους με την υπογραφή του πρωτοκόλλου του Λονδίνου στις 3 Φεβρουαρίου του 1830, σύμφωνα με το οποίο, η Ελλάδα αναγνωρίζεται ως ανεξάρτητο βασίλειο υπό την βασιλεία του Όθωνα τον οποίο και επέλεξαν οι Μ. Δυνάμεις για να διοικήσει τη χώρα, με την ενηλικίωσή του, δύο χρόνια αργότερα (Γιαννοπούλου, 2018: 14).

1.1 Η περίοδος της Αντιβασιλείας

Η περίοδος της Αντιβασιλείας διήρκησε δύο χρόνια, ενώ το 1835 ο Όθωνας είχε εισέλθει στο 20ο έτος της ηλικίας του και ήταν έτοιμος να κυβερνήσει την χώρα. Ωστόσο, η κοινωνική και οικονομική κατάσταση της περιόδου, η άναρχη κατάσταση που επικράτησε μετά τον θάνατο του Καποδίστρια, αλλά και ο φόβος ενίσχυσης της εξουσίας των κομμάτων που θα συντελούσε στην αποδυνάμωση της βασιλικής εξουσίας, ήταν ορισμένοι λόγοι που οδήγησαν στην εδραίωση του απολυταρχικού καθεστώτος, ενός καθεστώτος που σίγουρα δεν ήταν συμβατό με τις επιδιώξεις και τις παραδόσεις του ελληνικού λαού (Μουρατίδης, 1975: 35-36).

Οι προσπάθειες της Αντιβασιλείας να αναδιοργανώσει τη χώρα υπήρξαν σημαντικές, καθότι πραγματοποίησε μεταρρυθμίσεις τόσο στο στρατό, αναβαθμίζοντάς τον κατά το Δυτικό πρότυπο όσο και στη διοίκηση και οργάνωση της χώρας, προβαίνοντας στην διαίρεση της επικράτειας σε νομούς και δήμους. Επίσης συντάχθηκαν νόμοι, ιδρύθηκαν δικαστήρια, αναβαθμίστηκε η εκπαίδευση και διευθετήθηκαν κάποια ζητήματα με την Εκκλησία.

Μία σημαντική αλλαγή αποτέλεσε η μεταφορά της πρωτεύουσας του κράτους από το Ναύπλιο στην Αθήνα το 1834, μία κίνηση που παραπέμπει στην Αθήνα της ελληνικής αρχαιότητας, ένα εγχείρημα που απέβλεπε στην ενίσχυση της εθνικής ταυτότητας (Μουρατίδης, 1975: 37).

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, η Αντιβασιλεία διατήρησε τα Υπουργεία που είχαν δημιουργηθεί κατά την περίοδο της Επανάστασης. Έτσι, με διάταγμα που εξέδωσε στις 3 Απριλίου 1833, δημιουργήθηκαν επτά υπουργεία τα οποία ονομάστηκαν Γραμματείες, ενώ οι επικεφαλής τους ονομάστηκαν Γραμματείς της Επικράτειας (Παπαγεωργίου, 2005: 313). Όλο το διάστημα διακυβέρνησης της Αντιβασιλείας, δεν έλειπε η τριβή με τα κόμματα (αγγλικό -γαλλικό - ρωσικό), τα οποία η τελευταία και προσπαθούσε να ελέγξει, γεγονός που αργότερα επέφερε την οργή της ρωσικής διπλωματίας αλλά και του λαού, ο οποίος υποστήριζε το ρωσικό κόμμα κυρίως λόγω του χριστιανικού ορθόδοξου δόγματος (Συλλογικό έργο, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους 1833-1881, Νεότερος ελληνισμός, τ. 30 2015: 54).

1.2 Η Οθωνική περίοδος

Η ανάληψη της εξουσίας από τον νέο βασιλέα, όπως φάνηκε δεν απέβλεπε σε ένα φιλελεύθερο σύστημα διακυβέρνησης ή σε κάποιο αντιπροσωπευτικό πολίτευμα. Η αντιπαράθεση με τα κόμματα, επιβεβαιώθηκε και με την απομάκρυνση των αρχηγών του γαλλικού και ρωσικού κόμματος, Ανδρέα Μεταξά και Ιωάννη Κωλλέτη αντίστοιχα, και την τοποθέτηση τους ως πρεσβευτών στην Μαδρίτη και στο Παρίσι (Γιαννοπούλου, 2018: 43).

Το 1835 προέκυψαν νέες κοινωνικές και πολιτικές αναταραχές εξαιτίας του νόμου περί διευθέτησης του ζητήματος των εθνικών γαιών ενώ, σε συνδυασμό με την συνέχιση της παρουσίας των Βαυαρών στην Ελλάδα, η δυσaréσκεια των Ελλήνων οξύνθηκε (Petrooulos, 1997: 227).

Παράλληλα, οι ανταγωνισμοί των Μ. Δυνάμεων είχαν συνέπειες και στα εσωτερικά πολιτικά ζητήματα της Ελλάδας. Η ενδυνάμωση του ρωσικού κόμματος και της επιρροής του στον ελληνορθόδοξο λαό, έφερε την αγγλική διπλωματία σε αντιπαράθεση με τον Όθωνα, καθότι θεώρησαν ότι πλήττονται σημαντικά τα συμφέροντά τους. Αυτό είχε ως συνέπεια η αγγλική διπλωματία να θέσει πιο αυστηρούς όρους ως προς τις δόσεις των δανείων, γεγονός που επέφερε οικονομική αναταραχή και εξάρτηση του κράτους από ξένους παράγοντες (Ευαγγελίδης, 1894). Η δυσaréσκεια του ελληνικού λαού αλλά και μεγάλου μέρους του στρατού, οδήγησαν στη συγκέντρωσή τους, την 3η Σεπτεμβρίου του 1843, στην πλατεία μπροστά από τα ανάκτορα, ζητώντας από τον Όθωνα την θέσπιση Συντάγματος (Μουρατίδης, 1975: 38-39). Το πολίτευμα, από απολυταρχικό μετατράπηκε σε συνταγματική μοναρχία και από το 1844 και εξής περιορίστηκε κατά ένα σημαντικό βαθμό το δικαίωμα επιβολής των απολυταρχικών αξιώσεων του βασιλιά προς τον ελληνικό λαό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο Διακρατικές Συνθήκες της περιόδου 1833-1844

Στην παρούσα ενότητα γίνεται προσπάθεια καταγραφής όλων των συναφθέντων διακρατικών Συνθηκών κατά χρονολογική σειρά από τη σύσταση του ελληνικού Βασιλείου (1833) έως την καθιέρωση της συνταγματικής μοναρχίας το 1844. Το μεγαλύτερο μέρος των Συνθηκών αυτών σχετίζεται με συμφωνίες σε εμπορικό-ναυτιλιακό επίπεδο, οι οποίες αποτελούν απόρροια διπλωματικών ενεργειών μεταξύ της Ελλάδας και άλλων κρατών. Επίσης, καταγράφονται συνθήκες φιλίας και ειρηνεύσεως, στρατολογίας, καθώς επίσης και Συνθήκες περί ακύρωσης του «δικαιώματος εις το κληρονομείν τους ξένους», περί ακύρωσης δηλαδή του φόρου που καταβαλλόταν κατά την μεταφορά της κληρονομιάς ενός αλλοδαπού στο εξωτερικό.

Τα σχετικά στοιχεία αντλήθηκαν από τα ΦΕΚ της περιόδου 1833-44, τα στοιχεία των οποίων ανακτήσαμε από την βάση δεδομένων «δοιάκι» κατόπιν χρήσεως των λέξεων-κλειδιών «διακρατικές συμφωνίες»/«συμβάσεις». Στοιχεία επίσης αντλήθηκαν και από το βιβλίο του Γ.Κ. Ζηνόπουλου και Θ.Π. Δηλιγιάννη (Ελληνική νομοθεσία από του 1833 μέχρι του 1860, Α΄, Αθήνα 1860, δ΄+564 σελ.). Τα ΦΕΚ ανακτήθηκαν από τη βάση δεδομένων του Εθνικού Τυπογραφείου. Οι πρώτες Συνθήκες που ακολουθούν καταγράφονται αναλυτικά, ενώ οι υπόλοιπες παρατίθενται συνοπτικά, εφόσον έχουν παρόμοιο περιεχόμενο.

2.1 Έτος 1833

2.1.1 Δημοσίευση Συνθήκης μεταξύ Βαυαρίας και Ελλάδος περί αποστολής επικουρικού σώματος

Πρόκειται για Συνθήκη που υπογράφηκε στη 1 Νοεμβρίου του 1832 και επικυρώθηκε στις 9 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, μεταξύ Ελλάδας και Βαυαρίας. Η Συνθήκη αναφερόταν στην αποστολή βαυαρικού στρατιωτικού σώματος στην Ελλάδα. Σύμφωνα με την Συνθήκη η Βαυαρία θα απέστελλε 3.500 χιλιάδες στρατιώτες, οι οποίοι θα παρέμεναν στην Ελλάδα μέχρι την αντικατάστασή τους από ελληνικό στράτευμα το οποίο στο μεταξύ θα διοργανωνόταν. Τα βαυαρικά στρατεύματα θα συνοδεύονταν από αξιωματικούς που θα οργάνωναν το εθνικό στρατιωτικό σώμα.

(Αρ. ΦΕΚ 22, σ. 157, 1833)

2.1.2 Δημοσίευση Συνθήκης φιλίας και συμμαχίας μεταξύ Ελλάδος και Βαυαρίας

Την ίδια ακριβώς περίοδο και μέσα σε ένα πλαίσιο συμμαχικών σχέσεων, Ελλάδα και Βαυαρία αποφάσισαν από κοινού τη σύναψη Συνθήκης περί φιλίας και συμμαχίας. Πρόκειται για Συνθήκη υπογεγραμμένη από πληρεξούσιους των δύο Βασιλείων, με στόχο τόσο την επισημοποίηση των σχέσεων τους όσο και τη διατήρηση των βαυαρικών στρατευμάτων στην Ελλάδα και την αλληλοβοήθεια.

(Αρ. ΦΕΚ 18, σ. 125, 1833)

2.1.3 Δημοσίευση Συνθήκης περί στρατολογίας μεταξύ Ελλάδος και Βαυαρίας

Η Συνθήκη προσδιόριζε τον τρόπο στρατολογίας του βαυαρικού εκστρατευτικού σώματος που θα ερχόταν στην Ελλάδα. Στο σώμα περιελήφθησαν μονάδες πεζικού, πυροβολικού καθώς και μονάδες ιππικού. Ωστόσο, η συμφωνία ώστε το Βαυαρικό σώμα να παραμείνει “αυτοσύντακτο”, δεν εμπόδισε την ανάμειξή του με τα ελληνικά στρατεύματα διότι η εξ’ αρχής οργάνωση και πειθαρχία του ελληνικού στρατού θα ήταν σχεδόν αδύνατη.

(Αρ. ΦΕΚ 20, σ. 133, 1833)

2.2 Έτος 1834

2.2.1 Δηλοποίηση Σύμβασης μεταξύ Ελλάδας και Βυρτεμβέργης περί της ακύρωσης του «δικαιώματος εις το κληρονομείν τους ξένους»

Το 1834 υπογράφηκε μεταξύ Ελλάδας και Βυρτεμβέργης η Σύμβαση : «περί ακυρώσεως του δικαιώματος εις το κληρονομείν τους ξένους». Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για σύμβαση που συντάχθηκε το Μάιο του 1834 και υπογράφηκε τον Αύγουστο του ίδιου έτους στο Παρίσι. Στόχος της Σύμβασης ήταν να διευκολυνθούν οι εξαγωγές περιουσιακών στοιχείων μεταξύ των επικρατειών, χωρίς οι υπήκοοι τους, να επιβαρύνονται με από επιπλέον φορολογικές υποχρεώσεις. Αναλυτικά, με βάση το αρ.1 ακυρώθηκαν οι φόροι μετανάστευσης και φορολόγησης περιουσιών κατά την εξαγωγή τους ενώ στη συνέχεια το αρ.2 έδωσε τη δυνατότητα στους υπηκόους των δύο επικρατειών να λαμβάνουν την περιουσία που δικαιούνται από δωρεά, κληρονομιά ή ανταλλαγή, χωρίς να καταβάλλουν φόρους εξαγωγής της από το ένα κράτος στο άλλο.

Παρόλα αυτά σημαντική είναι η διευκρίνιση που αναφέρεται στο αρ.4 σύμφωνα με την οποία δεν απαλλάσσονται οι ενδιαφερόμενοι από φόρους που δεν συνδέονται με την εξαγωγή περιουσιακών στοιχείων. Θα πρέπει να αναφερθεί επίσης ότι τα αποτελέσματα της Σύμβασης απολάμβαναν και όσοι είχαν προβεί σε εξαγωγή περιουσιακών στοιχείων κατά το πρόσφατο παρελθόν, ώστε να επικρατήσει αίσθημα δικαίου μεταξύ των πολιτών.

(Αρ. ΦΕΚ 40, σ. 282, 1834)

2.3 Έτος 1835

2.3.1 Δηλοποίηση της ελληνικής κυβέρνησης περί αμοιβαιότητας ως προς την πληρωμή των λιμενικών δικαιωμάτων μεταξύ Ελλάδας και Αυστρίας,

Στο Βασιλικό Διάταγμα το οποίο υπογράφηκε τον Οκτώβριο του 1835, ανακοινώθηκε η αμοιβαιότητα Ελλάδας και Αυστρίας ως προς τα λιμενικά και

αγκυροβολικά δικαιώματα. Παράλληλα, αποφασίσθηκε ότι όλα χωρίς εξαιρέσεις τα αυστριακά εμπορικά πλοία που θα καταφθάνουν στα ελληνικά λιμάνια θα πρέπει να υποβάλλονται στους ίδιους φόρους με τα αντίστοιχα ελληνικά.

Όμοιες Συμβάσεις με την ανωτέρω υπογράφηκαν το ίδιο έτος μεταξύ Ελλάδας και 1) της Κυβέρνηση της Τοσκάνης, 2) των Κάτω Χωρών, 3) της Δανίας, 4) των νησιών του Ιονίου, 5) της Ρωσίας, 6) του Αννόβερου, 7) των ελεύθερων πόλεων της Βρέμης, Λυβέκης και Αμβούργου, 8) της Σουηδίας και 9) της Νορβηγίας. Τα επόμενα χρόνια ακολούθησαν όμοιες συμβάσεις και με άλλα κράτη, όπως με την Αμερική, την κυβέρνηση της Σαρδηνίας, την Ισπανία και την Πορτογαλία (Θ. Δηληγιάννης και Κ. Γ. Ζηνόπουλος, 1861, σ. 436).

2.3.2 Συνθήκη εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Αυστρίας

Η Συνθήκη μεταξύ Ελλάδος και Αυστρίας περί εμπορίας και ναυτιλίας, υπογράφηκε στην Αθήνα στις 4 Μαρτίου του 1835, ενώ οι επικυρώσεις της ανταλλάχθηκαν στη Βιέννη στις 9 Νοεμβρίου του ίδιου έτους. Τα δύο Βασίλεια στην προσπάθειά τους να διατηρήσουν τη μεταξύ τους φιλία και να επεκτείνουν περισσότερο τις εμπορικές σχέσεις τους, προχώρησαν μέσω πληρεξουσίων στην υπογραφή της συνθήκης που συνοδεύονταν από άρθρα τα οποία προέβλεπαν την αρχή της αμοιβαιότητας των όσων θα απολάμβαναν (Αθήνα, 4 Μαρτίου 1835). Συγκεκριμένα, στο αρ.1 αναφερόταν η ελευθερία στην εμπορία και τη ναυτιλία μεταξύ των υπηκόων με παράλληλα ίσα και αμοιβαία δικαιώματα και απολαβές. Βασική εξαίρεση που επισημαίνεται στο αρ.3 της διάταξης αποτελούν τα πολεμοφόδια και τα αντικείμενα λαθρεμπορίας, αφού στις σχετικές διατάξεις της Συνθήκης θα έπρεπε τα ελληνικά και αυστριακά πλοία να πλέουν με ειρηνικές προθέσεις.

Αθήνα 19 Φεβρουαρίου 1835 (Αρ. ΦΕΚ 5, σ. 19, 1835)

2.4 Έτος 1836

2.4.1 Δηλοποίηση Σύμβασης μεταξύ Ελλάδος και Ελβετίας περί της ακυρώσεως του «δικαιώματος εις το κληρονομείν του ξένους».

Το 1837 Ελλάδα και Ελβετία κινούμενες σε ένα παρόμοιο πλαίσιο με τις ισχύουσες διατάξεις προηγούμενων χρόνων, υπέγραψαν και συμφώνησαν τη διευκόλυνση της μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων ιδιωτών μεταξύ των δύο επικρατειών. Με λίγα λόγια, ακυρώθηκαν οι γνωστοί φόροι με τα ονόματα «δικαίωμα στο να κληρονομείς τους ξένους», «δικαίωμα πάνω στην εξαγωγή των περιουσιών», «φόρος μετανάστευσης».

(Αρ. ΦΕΚ 43, σ. 181, 1837)

2.4.2 Συνθήκη εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Σουηδίας και Νορβηγίας

Η συνθήκη εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ του Βασιλείου της Ελλάδας και του ενωμένου Βασιλείου Σουηδίας και Νορβηγίας υπογράφηκε στις 22 Νοεμβρίου του 1836. Στόχος για ακόμα μία φορά ήταν τα δύο Βασίλεια να επεκτείνουν και θεμελιώσουν τις εμπορικές σχέσεις τους, και πεπεισμένα ότι ο σωτήριος αυτός σκοπός δεν μπορεί να επιτευχθεί με άλλο καταλληλότερο τρόπο, συμφώνησαν να διαπραγματευτούν τη σύνταξη της συνθήκης εμπορίας και ναυτιλίας.

(Αρ. ΦΕΚ 21, σ. 103, 1838)

2.5 Έτος 1837

2.5.1 Συνθήκη περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Αγγλίας

Σημαντικό διπλωματικό γεγονός του έτους 1837 αποτέλεσε η Συνθήκη εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Αγγλίας, η οποία υπογράφηκε στο Λονδίνο στις 22 Νοεμβρίου του 1837. Πρόκειται για ένα σύνολο άρθρων με τα οποία η Ελλάδα ενίσχυσε τις εμπορικές τις σχέσεις με μία χώρα που αποτελούσε τον εμπορικό πρωταγωνιστή στον παγκόσμιο χάρτη (Ζηνόπουλος, σ. 412).

2.5.2 Σύμβαση μεταξύ του Βασιλείου της Ελλάδας και του Βασιλείου των δύο Σικελιών

Η Σύμβαση μεταξύ της Ελλάδος και των δύο Σικελιών, η οποία αφορά στην ακύρωση του δικαιώματος «του κληρονομείν τους ξένους» και στην εξαγωγή των περιουσιακών στοιχείων ιδιωτών, υπογράφηκε τον Αύγουστο του 1838. Πρόκειται για μία αμοιβαία ακύρωση του δικαιώματος «να κληρονομείς τους ξένους», των εισπράξεων επί της εξαγωγής των περιουσιακών στοιχείων ιδιωτών του φόρου μεταναστεύσεως και άλλων συναφών φόρων.

(Αρ. ΦΕΚ 33, σ. 163, 1838)

2.5.3 Συνθήκη περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και των ομόσπονδων πολιτειών της Βορείου Αμερικής

Τον Ιούνιο του 1838 υπογράφηκε η Συνθήκη περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και των ομόσπονδων πολιτειών της Βορείου Αμερικής. Γίνεται λόγος για την θεμελίωση εμπορικών σχέσεων μεταξύ των δύο κρατών και την κατοχύρωση της ελεύθερης κίνησης λιμενικών προϊόντων. (Δηληγιάννης, Ζηνόπουλος, 1860, σ. 280).

2.6 Έτος 1838

2.6.1 Σύμβαση μεταξύ Ελλάδος και Γαλλίας για τη διαβίβαση των ανταποκρίσεων

Στις 2 Ιανουαρίου του 1838 αποφασίστηκε η Σύμβαση για τη διαβίβαση των αλληλογραφιών μεταξύ της Ελλάδας και της Γαλλίας, η οποία προέβλεπε τα εξής: όποιος επιθυμούσε να αποστείλει γράμμα από το Βασίλειο της Ελλάδος μέσω της Γαλλικής ταχυδρομικής υπηρεσίας σε ξένους προορισμούς την επιβάρυνση κόστους θα έφερε ο παραλήπτης. Η αποστολή γινόταν μέσω θαλάσσιων οδών με την βοήθεια του Βασιλικού Ναυτικού και των εμπορικών πλοίων.

(Αρ. ΦΕΚ 16, σ. 73, 1838)

2.7 Έτος 1839

2.7.1 Δηλοποίηση σύμβασης μεταξύ Ελλάδας και Σαρδηνίας περί της ακύρωσης του «δικαιώματος εις το κληρονομείν τους ξένους»

Το 1839 η Συνθήκη της αμοιβαίας ακύρωσης των φορολογικών επιβαρύνσεων στην εξαγωγή και μεταφορά των περιουσιακών στοιχείων ιδιωτών από τις επικράτειες της Ελλάδας και της Σαρδηνίας, έγινε με σκοπό την διευκόλυνση εξαγωγής περιουσιακών στοιχείων (Αθήνα, 6 Μαρτίου 1839). Οι κυβερνήσεις της Ελλάδας και της Σαρδηνίας αποφάσισαν με σύμφωνη γνώμη να διευκολύνουν τη μεταβίβαση, από τη μία στην άλλη επικράτεια, των περιουσιών, οι οποίες ανήκουν στους υπηκόους και των δύο πλευρών.

(Αρ. ΦΕΚ 6, σ. 30, 1839)

2.7.2 Δηλοποίηση Σύμβασης μεταξύ Ελλάδος και Πρωσίας περί της ακύρωσης του «δικαιώματος εις το κληρονομείν τους ξένους»

Η σύμβαση προέβλεπε την διευκόλυνση της εξαγωγής περιουσιακών στοιχείων μεταξύ Ελλάδας και Πρωσίας. Και σε αυτή την περίπτωση συνθήκης εφαρμόζεται παρομοίως η ακύρωση της σχετικής φορολογίας.

(Αρ. ΦΕΚ 14, σ. 67, 1839)

2.7.3 Συνθήκη εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Πρωσίας

Η Συνθήκη εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Πρωσίας, η οποία υπεγράφη στην Αθήνα στις 31 Ιουλίου του 1839, επισημοποίησε και ενέτεινε τις αρμονικές εμπορικές σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών. Βασικός σκοπός ήταν να επιτευχθεί αμοιβαιότητα και ελευθερία στη ναυτιλία (Δηληγιάννης, Ζηνόπουλος, 1860, σ. 288).

2.8 Έτος 1840

2.8.1 Συνθήκη περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Βελγίου

Υψίστης σημασίας ήταν η υπογραφή της Συνθήκης εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Βελγίου, η οποία υπεγράφη στην Αθήνα στις 13 Σεπτεμβρίου του 1840. Η Συνθήκη καθιέρωνε ελευθερία στο εμπόριο και τη ναυτιλία και αμοιβαία προσχώρηση σε δίκαιες αρχές.

(Αρ. ΦΕΚ 24, σ.146, 1841)

2.9 Έτος 1841

2.9.1 Δηλοποίηση Συνθήκης περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Σαξωνίας

Η Συνθήκη εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Σαξωνίας, υπογράφηκε στην Δρέσδη και στην Αθήνα στις 12 Μαΐου του 1841. Οι δύο επικράτειες για να διατηρήσουν και να επεκτείνουν τις αρμονικές σχέσεις του και να αποκτήσουν παράλληλα οικονομικές και εμπορικές απολαβές, προχώρησαν στην υπογραφή της συνθήκης ώστε να απολαμβάνουν σχέσεις ελεύθερης εμπορίας και ναυτιλίας, υπό ορισμένους περιορισμούς.

(Αρ. ΦΕΚ 19, σ. 120, 1841)

2.10 Έτος 1842

2.10.1 Δηλοποίηση Συνθήκης περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Μεγάλου δουκάτου του Ολδεμβούργου

Τον Απρίλιο του 1842, η Συνθήκη που υπογράφηκε μεταξύ Ελλάδας και του Μεγάλου Δουκάτου του Ολδεμβούργου περί εμπορίας και ναυτιλίας, στερέωσε την προϋπάρχουσα ειρηνική συνύπαρξη των δύο επικρατειών (Δηληγιάννης, Ζηνόπουλος, 1860, σ. 319).

2.11 Έτος 1843

2.11.1 Δηλοποίηση Συνθήκης περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Ολλανδίας (Κάτω Χωρών)

Το Φεβρουάριο του 1843, Ελλάδα και Ολλανδία (Κάτω Χώρες) υπέγραψαν τη Συνθήκη περί εμπορίας και ναυτιλίας. Οι δύο βασιλείς παρακινούμενοι από την πρόθεση να επεκτείνουν όσο είναι δυνατόν τις εμπορικές και ναυτιλιακές σχέσεις των υπηκόων τους, προχώρησαν σε αμοιβαίες διατάξεις για τη ναυτιλία και το εμπόριο.

(Αρ. ΦΕΚ 25, σ. 122, 1843)

2.11.2 Συνθήκη περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Δανίας

Η Συνθήκη περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και Δανίας, η οποία υπεγράφη στην Αθήνα στις 13 Δεκεμβρίου του 1843 και στην Κοπεγχάγη στις 31 Οκτωβρίου του 1846, επισημοποίησε την επιθυμία να επεκταθούν οι φιλικές και εμπορικές σχέσεις μεταξύ των δύο επικρατειών (Δηληγιάννης, Ζηνόπουλος, 1860, σ. 337).

2.11.3 Δηλοποίηση Συνθήκης περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και των ελευθέρων Ανσεατικών Πολιτειών, Λυβέκης, Βρέμης και Αμβούργου

Στις 31 Μαΐου του 1843 υπεγράφη η Συνθήκη περί εμπορίας και ναυτιλίας μεταξύ Ελλάδος και των ελευθέρων Ανσεατικών Πολιτειών, Λυβέκης, Βρέμης και Αμβούργου. Οι δύο επικράτειες μέσω αυτής της Συνθήκης επέκτειναν τις σχέσεις τους στον οικονομικό και εμπορικό τομέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο Η προξενική εκπροσώπηση των ξένων δυνάμεων στην

Ελλάδα: Ονόματα και τόποι διορισμού Προξένων

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται προσπάθεια καταγραφής των σχετικών ΦΕΚ της περιόδου 1833-1844 αναφορικά με τους Προξένους των ξένων δυνάμεων σε πόλεις και επαρχίες της Ελλάδας. Παρακάτω παρατίθενται κατά χρονολογική σειρά όλα τα ονόματα και οι τόποι διορισμού.

3.1 Δηλοποιήσεις διορισμών ξένων Πρόξενων στην Ελλάδα

3.1.1 Έτος 1833

Ο Ριχάρδος Ουίλκενσων διορίστηκε από τον μεγαλειότατο βασιλιά της Μεγάλης Βρετανίας ως γενικός πρόξενος στα νησιά του Αιγαίου, εκτός της Εύβοιας βάσει του εκδοθέντος διατάγματος της 27ης Μαΐου του ίδιου έτους. Παράλληλα, ο Ρόκος Μαρτουσέλης διορίστηκε γενικός πρόξενος από την κυβέρνηση των δύο Σικελιών στην Ελλάδα βάσει του βασιλικού διατάγματος της 20ης Μαρτίου του ίδιου έτους. Επιπλέον, ο Σ. Βάρδας αναγνωρίστηκε ως προξενικός πράκτορας από την βρετανική κυβέρνηση στο Μεσολόγγι. Η κυβέρνηση του βασιλέως των Γάλλων προβαίνει σε διορισμό ως πρόξενου του Μαναράκη στην Εύβοια ενώ ο Τσούκολης αναγνωρίζεται από την κυβέρνηση των δύο Σικελιών ως προξενικός πράκτορας στο προξενείο της Πάτρας.

Ναύπλιο, 31 Ιουλίου, 1833(Αρ. ΦΕΚ 23, σ. 179, 1833)

3.1.2 Έτος 1834

Ο Χρ. Φάλμπεν αναγνωρίστηκε ως γενικός πρόξενος της Δανίας, στην Ελλάδα και ο σύμβουλος της επικρατείας Ιωάννης Βλασσόπουλος αναγνωρίστηκε ως γενικός πρόξενος της Ρωσίας στην Πελοπόννησο. Ακόμη, οι Παπαρρηγόπουλος και Κύστερ αναγνωρίζονται ως πρόξενοι της Ρωσίας στη Στερεά Ελλάδα-Εύβοια και Κυκλάδες αντιστοίχως. Οι κύριοι Καλογεράκης, Ραφτόπουλος και Μαркеζίνης, αναγνωρίστηκαν σύμφωνα με το διάταγμα της 10ης Ιανουαρίου ως υποπρόξενοι της Ρωσίας στην Πάτρα, στη Νάξο και στην Σαντορίνη αντιστοίχως.

Ναύπλιο, 22 Ιανουαρίου 1834(Αρ. ΦΕΚ 2, σ. 63, 1834)

Επιπλέον, ο Λουδοβίκος Βρεστ αναγνωρίστηκε σύμφωνα με βασιλικό διάταγμα της κυβέρνησης ως υποπρόξενος της Γαλλίας στη Μήλο (Ανωγιάτης, Μοσχόπουλος, Αθανασοπούλου, 2021, σ. 101), ο Πέτρος Γκασπαρί διορίστηκε στην Αθήνα (Γαλλία, Πρόξενος), ο Φίλιππος Ρόμπερτ διορίστηκε στο Νεόκαστρο, ο Βερτίνης διορίστηκε στην

Πάτρα (Γαλλία, Πρόξενος), ο Λαστίκ Βιγουρού διορίστηκε στην Νάξο (Γαλλία, Πρόξενος), ο Β. Αριστέας διορίστηκε στην Κέα (Γαλλία, Υποπρόξενος), ο Μ. Σπαδάρος διορίστηκε στην Τήνο (Υποπρόξενος), ο Άλβης διορίστηκε στην Σαντορίνη (Γαλλία, Πρόξενος), ο Γκίζης διορίστηκε στην Μύκονο (Υποπρόξενος) και ο Ν. Βούτσινος διορίστηκε υποπρόξενος στη Σύρο (Ολλανδία, Πρόξενος)
Ναύπλιο, 1 Φεβρουαρίου 1834 (Αρ. ΦΕΚ 11, σ. 87, 1834)

3.1.3 Έτος 1835

Ο Σαλάχας Αντώνιος αναγνωρίστηκε από την κυβέρνηση ως υποπρόξενος της Δανίας στη Σύρο.

Αθήνα, 9 Ιουλίου 1835 (Αρ. ΦΕΚ 4, σ. 16, 1835)

Ο Ιωάννης Γρην αναγνωρίστηκε ως υποπρόξενος της Μεγάλης Βρετανίας στην πόλη του Ναυπλίου.

Αθήνα, 26 Απριλίου 1835 (Αρ. ΦΕΚ 13, σ. 76, 1835)

Σύμφωνα με το βασιλικό διάταγμα της 11ης Μαΐου, ο Κοντογούρης αναγνωρίστηκε ως προσωρινά εκτελών χρέη πρόξενου της Πρωσίας στην Πάτρα. Ο δε Κ. Καλλιρόης, διορίστηκε ως προξενικός πράκτορας της Ρωσίας στην Εύβοια (Ανωγιάτης, Μοσχόπουλος, Αθανασοπούλου: 167).

Αθήνα, 16 Μαΐου 1835 (Αρ. ΦΕΚ 20, σ. 144, 1835)

Η κυβέρνηση της Ελλάδος αναγνωρίζει τον Κάρολο Ιγνάτιο ως πρόξενο του βασιλείου των Κάτω Χωρών στην Πάτρα και στην περιφέρεια αυτής. (Ανωγιάτης, Μοσχόπουλος, Αθανασοπούλου: 51)

Αθήνα, 13 Μαΐου 1835 (Αρ. ΦΕΚ 23, σ. 166, 1835)

Η κυβέρνηση του βασιλιά της Ελλάδας, μέσω του διατάγματος της 3ης Δεκεμβρίου αναγνωρίζει ως αυστριακούς υποπρόξενους τους εξής: (α) τον ΚΚ. Μάριο Παλαιοκάπα στην Τήνο, (β) τον Φραγκίσκο Γιράρδη στη Νάξο, (γ) τον Αντώνιο Δελένδα στη Θήρα. Επίσης, αναγνωρίζει ως αυστριακούς προξενικούς πράκτορες τους εξής: (α) τον Ιερώνυμο Κορίνθιο στη Μύκονο, (β) τον Νικόλαο Βρε στην Μύλο, (γ) τον Ιωάννη Βάβο στην Ίο, (δ) τον Κωνσταντίνο Μενεγάκη στη Σίφνο, (ε) τον κύριο Βασίλειο Αριστεύ στην Κέα. Ο δε Μόγιας αναγνωρίστηκε ως ισπανικός υποπρόξενος στον Πειραιά.

Αθήνα, 7 Δεκεμβρίου 1835 (Αρ. ΦΕΚ 21, σ. 91, 1835)

3.1.4 Έτος 1836

Η κυβέρνηση του βασιλείου της Ελλάδας αναγνώρισε με το βασιλικό διάταγμα της 17ης Φεβρουαρίου τον Δημήτρη Κυπραίο ως υποπρόξενο της Ισπανίας στη Μήλο.

Αθήνα, 4 Μαρτίου 1836

Η κυβέρνηση της Ελλάδος αναγνώρισε ως υποπρόξενο της Πρωσίας στην Πάτρα τον Κοντογούρη Ανδρέα .

Αθήνα, 24 Μαρτίου 1836 (Αρ. ΦΕΚ 11, σ. 48, 1836)

Βάσει του βασιλικού διατάγματος της 8ης Μαρτίου, ο Φρειδερίκος Στρόγκ αναγνωρίστηκε πρόξενος του βασιλείου της Βαυαρίας στην Αθήνα (Ανωγιάτης, Μοσχόπουλος, Αθανασοπούλου:75).

Αθήνα, 6 Απριλίου 1836 (Αρ. ΦΕΚ 13, σ. 55)

3.1.5 Έτος 1837

Η κυβέρνηση της Ελλάδας αναγνώρισε τον Σαλάχα Αντώνιο από υποπρόξενο σε πρόξενο της Δανίας στη Σύρο (Ανωγιάτης, Μοσχόπουλος, Αθανασοπούλου:75).

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 1837 (Αρ. ΦΕΚ 8, σ. 29, 1837)

Ο Χριστόφορος Σοδάρια αναγνωρίστηκε ως προξενικός πράκτορας της Αυστρίας στον Πειραιά.

Αθήνα, 8 Μαρτίου 1837(Αρ. ΦΕΚ 10, σ. 43, 1837)

Οι Άλβης, Φιλ. Λασίκ Βιγουρού και Φίλιππος Ρόμπερτ, αναγνωρίστηκαν ως προξενικοί πράκτορες της Γαλλίας στη Θήρα, στη Νάξο και στο Ναύπλιο αντιστοίχως.

Αθήνα, 7 Απριλίου 1837 (Αρ. ΦΕΚ 15, σ. 61, 1837)

3.1.6 Έτος 1838

Η κυβέρνηση της Ελλάδος, μέσω του διατάγματος της 18ης Ιανουαρίου, διόρισε τον Σπυρίδωνα Βάλβη ως πρόξενο του Μεγάλου Δουκός της Τοσκάνης στην Αθήνα και στον Πειραιά (Ανωγιάτης, Μοσχόπουλος, Αθανασοπούλου:82).

Αθήνα, 24 Ιανουαρίου 1838 (Αρ. ΦΕΚ 6, σ. 27, 1838)

Βάσει βασιλικού διατάγματος της 18ης Μαρτίου, ο Γ. Α. Περδικάρης, αναγνωρίζεται ως πρόξενος των Ομόσπονδων Πολιτειών της Βορείου Αμερικής στην Αθήνα.

Αθήνα, 30 Μαρτίου 1838 (Αρ. ΦΕΚ 12, σ. 55, 1838).

Ο Ιωάννης Γκρήν, αναγνωρίστηκε ως πρόξενος του Ηνωμένου Βασιλείου στο νησί της Εύβοιας και στη Στερεά Ελλάδα.

Αθήνα, 31 Μαρτίου 1838 (Αρ. ΦΕΚ 12, σ. 55, 1838)

Ο Ιππότης Δ. Μορέτης αναγνωρίστηκε ως πρόξενος της μακαριότητας του Πάπα στην Ελλάδα (Ανωγιάτης, Μοσχόπουλος, Αθανασοπούλου:79).

Αθήνα, 10 Ιουνίου 1838 (Αρ. ΦΕΚ 24, σ. 123, 1838)

Οι Legrand και Λεονταρίτης αναγνωρίστηκαν από την βασιλική κυβέρνηση ως υποπρόξενοι του Ηνωμένου Βασιλείου στην Πύλο και στη Μεθώνη αντιστοίχως.

Αθήνα, 22 Ιουλίου 1838

Ο Στέφανος Αποστόλου Παπάς διορίστηκε προξενικός πράκτορας της Αυστρίας στην Εύβοια.

Αθήνα, 23 Ιουλίου 1838 (Αρ. ΦΕΚ 31, σ. 157, 1838)

3.1.7 Έτος 1839

Βάσει του βασιλικού διατάγματος της 6ης Οκτωβρίου, ο Π. Κορδίας αναγνωρίζεται ως υποπρόξενος της κυβέρνησης των Κάτω Χωρών στο νησί της Μυκόνου. (Ανωγιάτης, Μοσχόπουλος, Αθανασοπούλου:122)

Αθήνα, 14 Οκτωβρίου 1839 (Αρ. ΦΕΚ 23, σ. 107, 1839)

Οι κ. Φ. Σουμαρίπας και Κ. Ζ. Πασκαλίγκος αναγνωρίζονται ως υποπρόξενοι των Κάτω Χωρών στη Νάξο και στον Πύργο αντίστοιχα, συμπεριλαμβανομένων και των λιμανιών της Πυλίας μέχρι Καλαμών και Αλμυρού.

Αθήνα, 14 Αυγούστου 1839 (ΦΕΚ 17 σ. 84, 1839)

Βάσει του βασιλικού διατάγματος της 24ης Αυγούστου, ο Κ. Κορδίας και ο Λεονταρίτης διορίστηκαν υποπρόξενοι της κυβέρνησης των δύο Σικελιών στην Μύκονο και στην Κάλαμο, αντίστοιχα.

Αθήνα, 30 Αυγούστου 1839 (Αρ. ΦΕΚ 17, σ. 84, 1839)

Ο Thiesse αναγνωρίστηκε γαλλικός προξενικός πράκτορας στην Χαλκίδα.

Αθήνα, 7 Ιουλίου 1839 (Αρ. ΦΕΚ 15, σ. 76, 1839)

Βάσει του βασιλικού διατάγματος της 23ης Μαρτίου, ο Λουδοβίκος Βερτράνδ διορίστηκε υποπρόξενος της παπικής κυβέρνησης στη Σύρο.

Αθήνα, 28 Μαρτίου 1839

Οι Δαβίδ Πασίφικος, διορίστηκε γενικός πρόξενος της βασίλισσας της Πορτογαλίας και ο δε ιπότης κύριος Μορέλλης ως γενικός πρόξενος των δύο Σικελιών στην Ελλάδα.

Αθήνα, 17 Απριλίου 1839 (Αρ. ΦΕΚ 10, σ. 51, 1839)

Βάσει του βασιλικού διατάγματος της 4ης Ιουνίου, ο Ιωάννης Πασκαλίγος αναγνωρίστηκε ως υποπρόξενος της Αγγλίας στον Πύργο.

Αθήνα, 4 Ιουνίου 1839 (Αρ. ΦΕΚ 14, σ. 69, 1839)

3.1.8 Έτος 1840

Η βασιλική κυβέρνηση της Ελλάδας αναγνώρισε ως πρόξενους του βασιλείου των Βέλγων τους Οκτάβιο Μεθιβιέρ στην Αθήνα, Αντώνιο Βεόνδιο στη Σύρο και τον Γκρήν στην Πάτρα.

Αθήνα, 10 Σεπτεμβρίου 1840 (Αρ. ΦΕΚ 18, σ. 84, 1840)

Σύμφωνα με το βασιλικό διάταγμα της 5ης Ιανουαρίου, ο Φεράλδης αναγνωρίστηκε από την κυβέρνηση ως γενικός πρόξενος του βασιλέως της Σαρδηνίας στην Αθήνα περιοχής

Αθήνα, 17 Ιανουαρίου 1840 (Αρ. ΦΕΚ 3, σ. 16, 1840)

Ο Δουκλός αναγνωρίστηκε ως Γάλλος υποπρόξενος στην Πάτρα.

Αθήνα, 14 Ιανουαρίου 1840 (Αρ. ΦΕΚ 3, σ. 16, 1840)

Σύμφωνα με το διάταγμα της 13ης Οκτωβρίου, ο Νικόλαος Λοβισέλλης αναγνωρίστηκε ως υποπρόξενος της παπικής κυβερνήσεως στο Ναύπλιο.

Αθήνα, 24 Οκτωβρίου 1840 (Αρ. ΦΕΚ 21, σ. 100, 1840)

Ο John Major αναγνωρίστηκε υποπρόξενος του Ηνωμένου Βασιλείου σε Ναύπλιο και Αργολίδα.

Αθήνα, 19 Οκτωβρίου 1840 (Αρ. ΦΕΚ 20, σ. 96, 1840)

Ως υποπρόξενοι της Σαρδηνίας διορίστηκαν ο Antonio Vacodio στην Σύρο, ο Louis Eynaud στον Πειραιά, ο Nicolas Brest στην Μήλο και ο Antoine Nardin στο Νεόκαστρο.

Αθήνα, 18 Οκτωβρίου 1840 (Αρ. ΦΕΚ 20, σ. 96, 1840)

Ο Γάσπαρης Σοφιανός αναγνωρίστηκε υποπρόξενος του Πάπα στην Τήνο.

Αθήνα, 25 Ιουνίου 1840

Ο Ιωάννης Βαπτιστής Μπερτίνης διορίστηκε ως προξενικός πράκτορας της Γαλλίας στο Μεσολόγγι και κάθε κοντινή επαρχία.

Αθήνα, 25 Ιουνίου 1840 (Αρ. ΦΕΚ 13, σ. 64, 1840)

Ο Γ. Γρόπιος προβιβάσθηκε από πρόξενος σε γενικός πρόξενος της κυβέρνησης της Αυστρίας στην Αθήνα.

Αθήνα, 19 Ιουλίου 1840 (Αρ. ΦΕΚ 15, σ. 70, 1840)

3.1.9 Έτος 1841

Σύμφωνα με το διάταγμα της 21ης Φεβρουαρίου, ο Θ. Άλβης αναγνωρίστηκε πρόξενος της Σουηδίας και της Νορβηγίας στο νησί της Θήρας.

Αθήνα, 28 Φεβρουαρίου 1841 (Αρ. ΦΕΚ 4, σ. 23, 1841)

Οι Βελισσάριος Παυλίδης και Μ. Ι. Σαλβάγος διορίστηκαν πρόξενοι του βασιλιά της Πρωσίας στο Ναύπλιο και στη Σύρο αντιστοίχως.

Αθήνα, 5 Μαρτίου 1841 (Αρ. ΦΕΚ 4, σ.23, 1841)

Ο Φρειδερίκος Στρόγκ αναγνωρίστηκε προξενικός πράκτορας του βασιλείου του Ανόβερου στην Αθήνα.

Αθήνα, 5 Μαρτίου 1841 (Αρ. ΦΕΚ 4, σ. 23, 1840)

Ο κ. Γρηγόριος Ταβίσκος διορίσθηκε πρόξενος της Υψηλής Οθωμανικής Πύλης στη Σύρο.

Αθήνα, 10 Ιουλίου 1841 (Αρ. ΦΕΚ 14, σ. 100, 1841)

3.1.10 Έτος 1842

Σύμφωνα με το διάταγμα της 24ης Ιουλίου, ο Νικόλαος Κονδύλης αναγνωρίστηκε ως προξενικός πράκτορας της Γαλλίας στη Νάουσα της Πάρου.

(Αρ. ΦΕΚ 19, σ. 118, 1842)

Ο Βερτίνης αναγνωρίστηκε προξενικός πράκτορας της Γαλλίας στην περιφέρεια της Πάτρας αντί του πρώην υπηρετούντος στη θέση αυτή κ. Δουκλού.

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 1842 (Αρ ΦΕΚ 23, σ. 147, 1842)

3.1.11 Έτος 1843

Βάσει του βασιλικού διατάγματος της 6ης Απριλίου, ο κ. Εμ. Ρούπας αναγνωρίστηκε ως πρόξενος της Γαλλίας στο Ναύπλιο.

Αθήνα, 8 Απριλίου 1843 (Αρ. ΦΕΚ 13, σ. 59, 1843)

Ο Γ. Ιουστινιάνης διορίστηκε υποπρόξενος της κυβέρνησης των δύο Σικελιών στη Σύρο.

(Αρ. ΦΕΚ 38, σ. 195, 1843)

3.1.12 Έτος 1844

Βάσει βασιλικού διατάγματος της 16ης Ιανουαρίου ο Φρειδερίκος Στρόγκ αναγνωρίσθηκε ως γενικός πρόξενος του Ανόβερου στην Ελλάδα.

(Αρ. ΦΕΚ 10, σ. 42, 1844)

Ο Λάζαρος Ιωάννου αναγνωρίστηκε ως πρόξενος της Πορτογαλίας στη Σύρο.

(Αρ. ΦΕΚ 19, σ. 88, 1844)

Ο Κολβίζερ αναγνωρίστηκε υποπρόξενος της Σουηδίας και της Νορβηγίας στην Πάτρα.

(Αρ. ΦΕΚ 18, σ. 82, 1844)

Βάσει διατάγματος της 13ης Ιουλίου ο Παύλος Φραγκίσκος Πελόζος διορίστηκε ως γενικός πρόξενος της Σαρδηνίας στην Ελλάδα.

Αθήνα, 19 Ιουλίου 1844(Αρ. ΦΕΚ 27, σ. 105, 1844)

Ο Θωμάς Βούδ αναγνωρίστηκε προξενικός πράκτορας της Αγγλίας στην περιφέρεια της Πάτρας.

(Αρ. ΦΕΚ 29, σ. 111, 1844)

Συνοπτικός πίνακας πρόξενων, υποπρόξενων, πρέσβων και αντιπρέσβων των Ξένων Δυνάμεων στην Ελλάδα.

Πίνακας 1: Πρόξενοι και υποπρόξενοι, των Ξ.Δ. στην Ελλάδα

Χώρα	Ονόματα	Πόλεις	Αρμοδιότητα
Αυστρία	Γρόπιος	Αθήνα	Πρόξενος
	ΦορτουνάτοςΙβιτς		Γραμματέας
	ΒαρώνοςΒάλλεμπουργ	Σύρος	Πρόξενος
	ΠίοςΤερέντιος		Γραμματέας
	Ιππότης Ναρδίνης	Νεόκαστρο	Υποπρόξενος
	Μάρκος Παλεοκάρπος	Τήνος	Υποπρόξενος
	Φραγκίσκος Γεράρδης	Νάξος	Υποπρόξενος
	Δελένδας	Σαντορίνη	Υποπρόξενος
	Βασίλειος Αριστεύς	Κέα	Πρόξενος
	Κάρολος Πέτρος		
Σουηδία	Έιδενσταμ		
Νορβηγία			
Ισπανία	Μοντάλβος		
	Ιωσήφ Σολέρ		Γραμματέας
	Δον Μόγιας	Πειραιάς	Υποπρόξενος
	Δημήτριος Κυπραίος	Μήλος	Υποπρόξενος
	Ιγγάρτε	Πάτρα	Πρόξενος
Νεάπολη	Ματουσέλης	Αθήνα	Γενικός πρόξενος
	Χαράλαμπος		
	ΝατάληςΒουκίνος	Σύρα	Υποπρόξενος

	Φορτουνάτος Ιβίτις	Ναύπλιο	Υποπρόξενος
	Κολμούντζερ	Πάτρα	Υποπρόξενος
	Ρομπέρ	Νεόκαστρο	Υποπρόξενος
	Γεράρδης	Νάξος	Υποπρόξενος
Σαρδηνία	Ματουσέλης Χαράλαμπος	Αθήνα	Γενικός πρόξενος
	Βακόνδιος	Σύρα	Πρόξενος
Μεγάλη Βρετανία	Βίλκενσον	Κυκλάδες	Πρόξενος
	Κρόκ	Πάτρα	Πρόξενος
	Γρήν	Ναύπλιο	Πρόξενος
	Παύλος Λεγράνδ	Πύλος/Μεθώνη	Πρόξενος
Ρωσία	Παπαρηγόπουλος Ιωάννης	Στερεά Ελλάδα/Εύβοια	Πρόξενος
	Ρασέτ		Γραμματέας
	Γκιούστερ	Κυκλάδες	Πρόξενος
	Καλογεράκης	Πάτρα	Υποπρόξενος
	Καλιρρόης Γρηγόριος	Χαλκίδα	Πρόξενος
Βαυαρία	Κοβέλ		
	Φρειδερίκος Στρόγκ	Αθήνα	Πρόξενος
	Κοντογούρης	Πάτρα	Πρόξενος
Γαλλία	Λαγραινέ		Πρέσβης
	Μασσών		Γραμματέας
	Δουβοάζ	Πάτρα	Πρόξενος
	Βρέστ	Μήλος	Υποπρόξενος
Πρωσσία	Κόμης Λουζής		
	Κοντογούρης	Πάτρα	Πρόξενος
Τουρκία	Κουδζή Εφέντης		Επίτροπος της Υ.Π

	Σαϊντ Εφέντης		Σύμβουλος
Ολλανδία	Δε Τράβερς	Αθήνα	Γενικός πρόξενος
	Τέστας	Αθήνα	Υποπρόξενος
	Κάρολος Ιγγάρτε	Πάτρα	Πρόξενος
Σαξωνία	Φεράλδης		Γενικός πρόξενος
Δανία	Σαλάχας Αντώνιος	Σύρος	Υποπρόξενος

Πηγή : Κλάδος, 1837: 87-91

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο Η προξενική εκπροσώπηση της Ελλάδας στο εξωτερικό: ονόματα και τύποι διορισμού.

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται καταγραφή όλων των όλων των νομικών πράξεων που βρήκαμε σε ΦΕΚ της εξεταζόμενης περιόδου και σχετίζονται με τον διορισμό προξένων της Ελλάδος σε χώρες του εξωτερικού.

Θα πρέπει προηγουμένως να σημειωθεί ότι η συνθήκη της 1ης Νοεμβρίου του 1832 που έγινε μεταξύ της ελληνικής και βαυαρικής κυβέρνησης καθιέρωσε την αρχή της αμοιβαιότητας, όσον αφορά την διπλωματική εκπροσώπηση. Έτσι οι πρόξενοι και οι εμπορικοί πράκτορες της κάθε χώρας αναλάμβαναν την υποχρέωση να παρέχουν συνδρομή και στους υπηκόους της άλλης χώρας.

4.1 Έτος 1833

Αρχικά παρατίθεται ένας πίνακας όπως δημοσιεύθηκε στο αντίστοιχο ΦΕΚ, στον οποίο αναγράφονται όλα τα ονόματα των βαυαρικών πρόξενων και εμπορικών πρακτόρων, που υπηρετούσαν κατά το έτος 1833 έτσι ώστε οι Έλληνες υπήκοοι που διαμένουν σε ξένες επικράτειες να μπορούν να ζητήσουν βοήθεια και υπεράσπιση (Λάσκαρις, 1948).

Ναύπλιο, 17 Μαρτίου 1833, Ο γραμματέας της επικρατείας επί των εξωτερικών υποθέσεων και του εμπορικού ναυτικού Σ. Τρικούπης

Πίνακας 2: Ονόματα Βαυαρών προξένων και εμπορικών πρακτόρων το έτος 1833

Επικράτεια	Πόλη	Ονόματα
Αυστρία	Βότσεν	Κάρολος Χάουσνερ
	Βρόδι	Σχνελ-Γριουτ
	Τεργέστη	Αντώνιος Κορνέτ
	Βενετία	
Πρωσία	Μεγδεβούργο	Αύγουστος Μοργενστερν
	Κολονία	Ιω. Χρ. Δαβ. Βαρτέλς
	Αιξ-Λασαπέλ	Ξαβιέρ Κουέγγενς
Σαξωνία	Δρέσδη	Γοττουάλδ Έσσε

	Λειψία	Κόνρ. Φρεδερίκος Αυγ. Θέμης
Ανόβερο	Έμδεν Μύνδεν	Κάρολος Βωκ Ιω. Βερνάρδος Χόλζμύλλερ
Βάδη	Καρλσρούχε Μανχάιμ	Ερρίκος Ροζενφελδ Φρεδερίκος Λουδοβίκος Βάσσερμαν
Γαλλία	Βγιόνη Βορδώ Λαβρ-δέ-Γράς Μομπελιέ και Σέττε Στρασβούργο	Ιωσήφ Βοννάς Φρέδ δε ΣούλζερΒάρτ Ερρίκος Μάινελ Γ. Γ. Αυγ. Λιχτενστέιν Ιάκωβος Χούμμελ
Κάτω Χώρες	Άμστερνταμ	Γ. Κ. ΚΚ. ΦίκενΣχερ
Μεγάλη Βρετανία	Ρόττερνταμ	Κάρολος Κέχλερ
Σαρδηνία	Γιβραλτάρ Γένοβα	Χ. Φ. Κέζερ Ιωάννης Β. Πέγκος
Τοσκάνη	Λιβόρνο	Ερρίκος ΡουδΓεβχάρδ
Σικελία	Γιργέντι Μεσσήνη Νεάπολη	Ραφαήλ Πολίτης Γ. Γ. Κινιάν ΚαγέτΒελλώτης
Ρωσία	Οδησσός Πετρούπολη Ρίγα	ΙωσαφάτΕττλίγγερ ΦρεδερίκοςΒίλλιχέλμοςΒαλτς Κονράδος Φρ. Δε Στρέσσοβ
Βραζιλία	Βάγια Ρίο Ντε Τζανέιρο	Πέτρος Πέυκε Ιω. Χ. Κ. Βρίγκ
Μεξικό	Πόλη του Μεξικού	Χέρμαν Νόλτε
Λα Πλάτα	Μπουένος Άιρες	Ιω. Ιακώβ Γλύκ
Ελεύθερες Πολιτείες	Αμβούργο Λυβέκη	Άντολφ Χίλδεβρανδ Μ. Α. Σουχάι

(Αρ. ΦΕΚ 11, σ.70, 1833)

4.2 Έτος 1834

Πραγματοποιήθηκε ο διορισμός του Γ. Τζέτζου, ως υποπρόξενου της Ελλάδας στην Βενετία.

(Αρ. ΦΕΚ 34, σ. 120, 1834)

4.3 Έτος 1838

Βάσει βασιλικού διατάγματος της 20ης Αυγούστου ο Μιχαήλ Παϊκος διορίστηκε πρόξενος στο Ταυγανρόκ αντί του κυρίου Ροδοκανάκη.

(Αρ. ΦΕΚ 36, σ. 186, 1838)

4.4 Έτος 1839

Με το βασιλικό διάταγμα της 21ης Αυγούστου, ο μέχρι τότε Γραμματέας της της επικρατείας επί των εξωτερικών και του βασιλικού οίκου Δ. Παπιολάκης διορίστηκε πρόξενος της Ελλάδας στην Τεργέστη.

Αθήνα, 21 Αυγούστου 1839, (Αρ. ΦΕΚ 18, σ. 85, 1839)

Ο Φ. Α. Μένσχ διορίστηκε πρόξενος της Ελλάδας στη Λυβέκη κατόπιν παραίτησης του Δάρβυ που διέμενε στο Αμβούργο.

Αθήνα, 15 Μαρτίου 1839, (Αρ. ΦΕΚ 6, σ. 32, 1839)

4.5 Έτος 1840

Ο Φλαμέντ διορίζεται ως υποπρόξενος του Βασιλείου της Ελλάδας στην Τουλόν, αντί του Σαμαθράκη, ο οποίος παραιτήθηκε.

(Αρ. ΦΕΚ 21, σ. 100, 1840)

Ο Μ. Βαδάλης αναγνωρίστηκε ως υποπρόξενος της ελληνικής κυβέρνησης στην Ισμαηλία.

Αθήνα, 13 Οκτωβρίου 1840, (Αρ. ΦΕΚ 20, σ. 96, 1840)

4.6 Έτος 1841

Σύμφωνα με το βασιλικό διάταγμα της 19ης Νοεμβρίου, ο Παύλος Γ. Σπίρτας αναγνωρίστηκε υποπρόξενος της ελληνικής κυβέρνησης στη Σέμλη της Αυστρίας.

Αθήνα, 22 Δεκεμβρίου 1840

Ο Γ. Κότσιβαν διορίστηκε πρόξενος της Ελλάδας στο Κάιρο.

Αθήνα, 22 Δεκεμβρίου 1840, (Αρ. ΦΕΚ 2, σ. 9, 1841)

4.7 Έτος 1843

Βάσει βασιλικού διατάγματος της 16ης Απριλίου ο Ριέδης διορίστηκε πρόξενος της Ελλάδας στο Ρίο Ντι Τζανέιρο.

Αθήνα, 18 Δεκεμβρίου 1842, (Αρ. ΦΕΚ 1, σ. 3, 1843)

Ο Νικόλαος Μαυρομμάτης διορίστηκε πρόξενος της κυβέρνησης στην Ήπειρο και στην Αλβανία και εδρεύει στην Πρέβεζα

(Αρ. ΦΕΚ 38, σ. 195, 1843)

4.8 Έτος 1844

Ο Δ. Μελάς διορίστηκε υποπρόξενος στο Κέρτζι της Κριμαίας και παράλληλα ο Ροδοκανάκης διορίστηκε πρόξενος στη Γενεύη, αντί του Ελδούνου, ο οποίος απολύθηκε.

(Αρ. ΦΕΚ 4, σ. 15, 1844)

Επιπλέον, το ίδιο έτος με το διάταγμα της 19ης Μαΐου ο Γερακάρης διορίστηκε υποπρόξενος στη Σμύρνη κατόπιν παραίτησης του κ. Χαριάτου. Την ίδια περίοδο ο κ. Γ. Λεβέντης αναγνωρίστηκε πρόξενος της Ελλάδας στην Βλαχία και στη Μολδαβία και εδρεύει στο Βουκουρέστι.

(Αρ. ΦΕΚ 19, σ. 88, 1844)

Πίνακας 3: Έλληνες διπλωμάτες στο εξωτερικό

ΕΤΟΣ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΧΩΡΑ/ΠΟΛΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
1834	Γ. Τζέτζου	Βενετία	Υποπρόξενος
1838	Μιχαήλ Παϊκος	Τανγανρόκ	Πρόξενος
1839	Δ. Παπιολάκης	Τεργέστη	Πρόξενος
1839	ΟΦ. Α. Μενσχ	Λυβέκη	Πρόξενος
1840	Φλαμέντ	Τουλόν	Υποπρόξενος
1840	Μ. Βαδάλης	Ισμαηλία	Υποπρόξενος
1841	Πάυλος Σπίρτας	Σέμλη (Αυστρία)	Υποπρόξενος
1841	Γ. Κόσσιβαν	Κάιρο	Πρόξενος
1843	Ριέδης	Ρίο Ντι Τζανέιρο	Πρόξενος
1843	Ν. Μαυρομμάτης	Αλβανία/Ήπειρος	Πρόξενος
1844	Δ. Μελλάς	Κέρτζι Κριμαίας	Υποπρόξενος
1844	Ροδοκανάκης	Γενεύη	Πρόξενος
1844	Γερακάρης	Σμύρνη	Υποπρόξενος
1844	Κ.Γ. Λεβέντης	Βλαχία Μολδαβία	Πρόξενος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο Πόλεις ξένων κρατών με ισχυρή ελληνική παρουσία και ελληνικές προξενικές αρχές.

5.1 Αλεξάνδρεια

Η ίδρυση το 1833 ελληνικής Διπλωματικής και Προξενικής Αρχής στην Αλεξάνδρεια, αποτελεί σταθμό στη μακρά ιστορία του Αιγυπτιακού Ελληνισμού. Πρώτο πρόξενος υπήρξε ο Ηπειρώτης μεγαλέμπορος Μιχαήλ Τοσίτσας (πριν την εκλογή του σε Πρόεδρο της Ελληνικής Κοινότητας Αλεξανδρείας). Το πρώτο Προξενείο εγκαταστάθηκε στην κεντρική οδό Γαλλίας αρ. 40, μέχρι το 1854. Ο τότε Υπουργός Εξωτερικών Σπυρίδων Τρικούπης, με έγγραφό του από 18/30 Αυγούστου 1833, πληροφόρησε τον εγκατεστημένο από το 1820, στην Αλεξάνδρεια, Μεγάλο Ευεργέτη, Μιχαήλ Τοσίτσα, ότι η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να τον διορίσει Πρόξενο στην Αλεξάνδρεια.

Παράλληλα, με δύο έγγραφά του, ο Τρικούπης, στις 23/4 Σεπτεμβρίου 1833, γνωστοποιούσε στον Αντιβασιλέα της Αιγύπτου Μωχάμετ Αλι και στον Υπουργό Εξωτερικών Μπόγκος Πασά, τον ανώτερο διορισμό. Με τον τρόπο αυτό, τερματίστηκε η εκπροσώπηση των ελληνικών συμφερόντων από τη Γαλλία. Η ενέργεια αυτή ήταν αποτέλεσμα της έντονης εμπορικής και οικονομικής δραστηριότητας μεταξύ των δύο χωρών και ήταν απαραίτητη για να στηρίξει τα συμφέροντα των εμπορευομένων.

Εκτός από τις εμπορικές συναλλαγές, άλλες αρμοδιότητες του Προξενείου ήταν η έκδοση και ανανέωση διαβατηρίων των Ελλήνων υπηκόων, η έγκριση και επικύρωση πιστοποιητικών, η μετάφραση εγγράφων σε διάφορες γλώσσες, η παροχή άδειας εισόδου (visa) των ξένων υπηκόων στην ελληνική επικράτεια. Η στενή φιλία του Τοσίτσα με τον Αντιβασιλέα Μωχάμετ Αλι, βοήθησε στην επίλυση σοβαρών εθνικών θεμάτων μεταξύ των δύο χωρών (π.χ. πρόβλημα Ελλήνων δούλων της στρατιάς του Ιμπραήμ Πασά), καθώς και παροικιακών ζητημάτων.

Κατά τις περιόδους ακμής, προβλέπονταν θέσεις Γενικού Προξένου, Προξένου, Υποπροξένου, και φυσικά λειτουργούσαν Γενικά Προξενεία στο Κάιρο και την Αλεξάνδρεια, και Προξενεία και Υποπροξενεία στο Πορτ Σάιτ, στο Σουέζ, στη Μανσούρα, στην Ισμαηλία, στην Τάντα, κ.α.

5.2 ΟΥΚΡΑΝΙΑ – ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ – ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ – ΚΕΝΤΡΟΑΣΙΑΤΙΚΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΕΣ

Ο ευρασιατικός χώρος πέρασε κατά τη διάρκεια των αιώνων, αλλά και μέχρι σήμερα, από αρκετές αλλαγές συνόρων, που μετέβαλλαν –σε μερικές περιπτώσεις δραματικά– τον πολιτικό χάρτη. Το γεγονός αυτό καθιστά μερικές φορές προβληματική την ιστορική ή και τη διοικητική ακόμα ένταξη του ελληνικού στοιχείου στη μία ή την άλλη εθνική επικράτεια.

Οι αρχαιότερες ελληνικές εγκαταστάσεις στα βόρεια και δυτικά παράλια του Ευξείνου, που ανάγονται ως και τον 8ο π.Χ. αιώνα, επιβίωσαν και στα επόμενα χρόνια, παρά τις αλλαγές στους κυριάρχους των περιοχών αυτών. Κατά τον ύστερο Μεσαίωνα το ελληνορθόδοξο στοιχείο, στον ίδιο περίπου χώρο, ενισχύθηκε με τις νέες μετοικεσίες, κυρίως προς τη χερσόνησο της Κριμαίας.

Παράλληλα αναπτύχθηκαν στενές εκκλησιαστικές και πολιτιστικές σχέσεις του Βυζαντίου με το Κίεβο. Οι ελληνορωσικές σχέσεις αναθερμάνθηκαν και μετά την πτώση του Βυζαντίου, τη φορά αυτή με πρωτοβουλίες κυρίως του Οικουμενικού Πατριαρχείου, το οποίο μάλιστα προχώρησε το 1589 στην ανακήρυξη του Πατριαρχείου της Μόσχας. Τα δεδομένα αυτά ευνόησαν την ανάπτυξη ανάμεσα στον ελληνικό κόσμο και τη Ρωσία μιας ιδιάζουσας διορθόδοξης αλληλεγγύης.

Από το δεύτερο μισό του 15ου αιώνα, είχε αρχίσει και η ανανέωση τις ελληνικής παρουσίας στην Κριμαία, με νέες μετοικεσίες στις θέσεις των παλαιότερων μεσαιωνικών εστιών. Στις πρώτες δεκαετίες μάλιστα του 16ου αιώνα ο ελληνορθόδοξος πληθυσμός στο νότιο τουλάχιστον τμήμα της χερσονήσου (που βρισκόταν υπό οθωμανική κυριαρχία) ανερχόταν σε 19.038 άτομα σε σύνολο 35.986 κατοίκων, με εντυπωσιακή υπεροχή έναντι των Τατάρων, των Οθωμανών (7.373) και, ακόμα περισσότερο, έναντι των άλλων συνοίκων εθνοθησκευτικών κοινοτήτων (Αρμένιοι: 7.832, Εβραίοι: 1.271, διάφοροι: 472).

Το ελληνορθόδοξο στοιχείο της Κριμαίας άρχισε σταδιακά να χάνει την υπεροχή αυτή προς όφελος του μουσουλμανικού, αλλά χωρίς να αποβάλει το συμπαγή του χαρακτήρα ενώ στο τελευταίο τέταρτο του 18ου αιώνα ξεπερνούσε τις 20.000 ψυχές. Στο μεταξύ, κατά τον 16ο και 17ο αιώνα, είχαν ήδη δημιουργηθεί και άλλες ελληνικές εστίες σε βορειότερες ρωσικές χώρες. Από αυτές γνωστές έγιναν οι ελληνικές κοινότητες του Λβοφ (του σημερινού ουκρανικού Λβιβ), του Οστρόγκ και, κυρίως, της Νίζνας (Νιέζιν).

Προς τα τέλη του 18ου και τις αρχές του 19ου αιώνα το ελληνορθόδοξο στοιχείο στον ευρύτατο αυτόν γεωγραφικό χώρο αυξάνεται και αναδιανέμεται. Καταρχάς τον Σεπτέμβριο του 1779 μετακινήθηκε μαζικά το μέγιστο τμήμα του ελληνικού πληθυσμού της Κριμαίας (18.395 άτομα) προς τις πρόσφατα κατακτημένες από τους Ρώσους παράλιες περιοχές της Προαζοφικής. Τότε ουσιαστικά αναδείχθηκε ο ελληνικός χαρακτήρας της νεόδμητης Μαριούπολης και των χωριών της. Ακολούθησαν στην επόμενη δεκαετία – κυρίως μετά το ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1788-1792– νέοι μαζικοί ελληνικοί εποικισμοί με στρατιωτικούς, ναυτικούς, αλλά και απλούς μετανάστες από διάφορες περιοχές της ελληνικής Ανατολής, κυρίως από τα νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου, τη Θράκη, την Ήπειρο και τη Μικρά Ασία.

Ως καταλύτης στην προσέλευση ξένων εποίκων στις επαρχίες της κάτω Ουκρανίας λειτούργησε, από τα μέσα της δεκαετίας του 1790, υπήρξε η ίδρυση (στη θέση του ως τότε άσημου ταταρικού χωριού Χατζήμπεη) της Οδησσού, μιας πόλης που έμελλε να αποκτήσει για τον Ελληνισμό θρυλικό χαρακτήρα. Είναι πιθανόν ότι η ίδια η επιλογή της ονομασίας της (που δικαιολογήθηκε με το επιχείρημα ότι η νέα πόλη ιδρύθηκε 45 βέρστια ανατολικά, της αρχαίας ελληνικής Οδησσού) να έγινε για να προκαλέσει περισσότερο το ενδιαφέρον των ελλήνων εμπόρων και εποίκων.

Τέλος, ένα ακόμα κύμα φυγής Ελλήνων προς τη “Νέα Ρωσία” σημειώθηκε κατά τη διάρκεια της ελληνικής Επανάστασης, στην αρχή από τις γειτονικές παραδουνάβιες ηγεμονίες και στη συνέχεια από διάφορα μέρη της επαναστατημένης Ελλάδας, τα νησιά του Αιγαίου, τα μικρασιατικά παράλια και την Κωνσταντινούπολη. Ο χαρακτήρας των μετοικεσιών προς τη Ρωσία άρχισε τώρα να αλλάζει: οι μεμονωμένες εγκαταστάσεις ατόμων ή μικρών ομάδων εξελίχθηκαν σταδιακά σε συστηματικότερες μεταναστεύσεις. Η αλλαγή αυτή θα πρέπει να αποδοθεί σε πολλούς παράγοντες, από τους οποίους οι δύο σημαντικότεροι ήταν η ρωσική εποικιστική πολιτική (που ενθάρρυνε τις εγκαταστάσεις χριστιανικών πληθυσμών στις νέες κτήσεις) και οι δυσμενείς συνθήκες που δημιουργήθηκαν για τον χριστιανικό πληθυσμό στην τουρκοκρατούμενη ελληνική Ανατολή (άλλοτε εξαιτίας των καταχρήσεων των οθωμανικών αρχών και άλλοτε εξαιτίας των εθνικών εξεγέρσεων, με πρώτη την ελληνική).

Προς τα μέσα του 19ου αιώνα έχει ήδη σχηματιστεί μια ζώνη ελληνικών εγκαταστάσεων, που εκτείνεται από το Ισμαήλι της νεοκατακτημένης (1812) Βεσσαραβίας στα δυτικά ως το Ταγανρόγκ (Ταϊγάνιο) και το Ροστόβ επί του Δον στα ανατολικά ή ακόμα και ως το Αστραχάν. Τότε ο συνολικός ελληνικός πληθυσμός της Ευρωπαϊκής Ρωσίας αριθμεί, σύμφωνα με υπολογισμούς της εποχής, 46.733 άτομα, με την εξής

κατανομή κατά διοικητικές επαρχίες: Βεσαραβία 3.353, Ποδολία 50, Αικατερινοσλάβ 32.633, Χερσώνα 3.500, Ταυρίδα/Κριμαία 5.426, Τσέρνικοβ 1.791 και Αστραχάν 20. Στους υπολογισμούς αυτούς δεν συμπεριλαμβάνονται οι μαζικότερες μετοικεσίες των Ελλήνων του Πόντου προς τις χώρες του Αντικαυκάσου, όπου είχαν ήδη εγκατασταθεί πάνω από 40.000 άτομα.

Ο συνολικός ελληνικός πληθυσμός της ρωσικής επικράτειας θα υπερδιπλασιαστεί ως το τέλος του αιώνα. Έτσι, στην πρώτη επίσημη τσαρική απογραφή του 1897, έφτασε τα 207.536 άτομα, από τα οποία 105.169 ζούσαν στις χώρες του Καυκάσου, 101.945 στην Ευρωπαϊκή Ρωσία και τα υπόλοιπα σε περιοχές της Σιβηρίας (165), της Κεντρικής Ασίας (107) και των διοικητικών ενοτήτων που κάλυπταν τη σημερινή Λευκορωσία και τις χώρες της Βαλτικής (150). Την ίδια, ωστόσο, εποχή άρχισε και η σταδιακή συρρίκνωση του Ελληνισμού της Ευρωπαϊκής Ρωσίας.

Η εξέλιξη αυτή οφειλόταν σε πολλά αίτια. Καταρχάς ένα τμήμα των Ελλήνων, ιδιαίτερα εκείνο που προερχόταν από παλαιότερες μετοικεσίες και είχε εγκατασταθεί σε μεγάλα αστικά κέντρα, άρχισε να ενσωματώνεται κοινωνικά στο ρωσικό περίγυρο (κατά κανόνα περνώντας από τη δημόσια Διοίκηση και το Στρατό) και, με τη διαδοχή των γενιών, να αφομοιώνεται.

Μετά το πέρασμα, εξάλλου, στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα άρχισε και η παρακμή της ελληνικής επιχειρηματικότητας στα μεγάλα εμπορικά κέντρα της Οδησσού, του Νικολάιεφ, της Συμφερόπολης, ακόμα και του Ταγανρόγκ, άλλοτε εξαιτίας εσωτερικών αιτίων (του ανταγωνισμού με άλλες εθνικο θρησκευτικές ομάδες ή της συγκεντρωτικής οικονομικής πολιτικής του τσαρικού καθεστώτος ή των μετακινήσεων του ίδιου του ελληνικού πληθυσμού μέσα και έξω από τη ρωσική επικράτεια) και άλλοτε εξαιτίας εξωτερικών παραγόντων (όπως ήταν π.χ. η αλλαγή των προσανατολισμών της διεθνούς ζήτησης στο εμπόριο των σιτηρών και τη ναυσιπλοΐα).

5.2.1 Οδησός

Το 1794 ιδρύθηκε η πόλη Οδησός από την Αικατερίνη. Οι Έλληνες μεταναστεύουν εκεί, αλλά και σε άλλα γεωγραφικά διαμερίσματα του νότιας Ρωσίας, όπως στο Τανγκάρογκ, στο Ακερμαν, στην Νίζνα. Η Οδησός παρέμεινε το σπουδαιότερο λιμάνι και το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο, εκ του γεγονότος και μόνο, ότι το λιμάνι χαρακτηρίστηκε ελεύθερο και η δραστηριότητα των Ελλήνων εμπόρων, κινήθηκε στο πλαίσιο του διεθνούς εμπορίου. Σημαντικά ονόματα της οικονομικής ελίτ όπως, ο Ι. Μαρασλής, ο Βλ. Παρασκευάς ο Π.Ν. Παυλίδης, ο Θ. Ροδοκανάκης είχαν

δραστηριοποιηθεί εμπορικά και επέκτειναν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα έξω από τα γεωγραφικά όρια της Ρωσίας. Έτσι το 1820 αυξήθηκε σημαντικά η ελληνική εμπορική παρουσία στη πόλη, εξαιτίας της αυξημένης ζήτησης των σιτηρών και της ζήτησης των οινοπνευματωδών και των δημητριακών προϊόντων. από τα κράτη της Δυτικής Ευρώπης. Η ελληνική κοινότητα της Οδησσού παρουσίασε μία δυναμική δράση πολιτισμική, και φιλανθρωπική. Η κοινωνική της διαστρωμάτωση ήταν μία κλειστή αριστοκρατική κοινωνία με επιχειρηματίες και εμπόρους, που χρηματοδοτούσαν την κοινότητα. Ίδρυσαν εκκλησίες, γηροκομείο και συντηρούσαν τα ευαγή ιδρύματα. Η κοινωνικός της ιστός απαρτίζεται τότε από τριακόσιες πλούσιες και αριστοκρατικές οικογένειες, οι οποίες αποτελούσαν την ελίτ της πόλης και της ελληνικής παροικίας. (Παπουλίδης, Οι Έλληνες της Αγίας Πετρούπολης, 2011 σσ. 26). Συγκροτήθηκε η ελληνική εμπορική κομπανία από 18 εμπόρους, η οποία λειτουργούσε βάσει του δικού της καταστατικού και της δικής της εμπορικής σφραγίδας. Απέκτησαν αυτοδιοίκηση και η ελληνική κοινότητα της πόλης αναγνωρίστηκε με ουκάζιο του Μ. Πέτρου από το έτος 1710. Η κοινότητα διατηρούσε αρχείο, ονομαζόμενο αρχείο του Γραικικού Μαγκιστράτου και βιβλιοθήκη. Στην πορεία του χρόνου η ελληνική κοινότητα παράκμασε για τους γνωστούς λόγους που συνήθως συντρέχουν στην ιστορία του παροικιακού φαινομένου. (Παπουλίδης, Οι Έλληνες της Αγίας Πετρούπολης, 2011 σσ. 27-28).

5.2.2 Κέρτς

Η πόλη Κέρτς βρίσκεται στη χερσόνησο της Κριμαίας και χτίστηκε επάνω στο αρχαίο Παντικαπαίο το οποίο, λογίζεται ως μια από τις παλαιότερες πόλεις της Ουκρανίας. Στην περιοχή σώζονται πολλά μνημεία τα οποία μαρτυρούν την πλούσια ιστορία της πόλης από την οποία πέρασαν Έλληνες, Ρωμαίοι, Βενετοί, Γενουάτες και Αγγλογάλλοι. Επιπλέον, στην πόλη, πέρα από τα παραπάνω μνημεία, δεσπόζουσα θέση κατέχει το λιμάνι το οποίο εκτείνεται στα δέκα χιλιόμετρα και που συνέβαλλε εξαιρετικά στην ανάπτυξη του εμπορίου (Σωματείο των εκ Ρωσίας Ελλήνων, 1953).

Η ιστορία της πόλης, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον ελληνισμό καθώς οι Έλληνες κατοίκησαν στην περιοχή από την αρχαιότητα δημιουργώντας έτσι μια σημαντική κοινότητα. Στις αρχές του 20ου αιώνα, οι Έλληνες του Κέρτς αριθμούσαν κοντά στις τρεις χιλιάδες, αριθμός που μάλιστα μεγάλωσε με τον ερχομό των Ελλήνων προσφύγων του Πόντου (Σωματείο των εκ Ρωσίας Ελλήνων, 1953).

Κεντρικό ρόλο στην ζωή των Ελλήνων της πόλης διαδραμάτιζαν οι δύο ελληνικές εκκλησίες και πιο συγκεκριμένα, ο ναός του Ιωάννου Προδρόμου και ο νεότερος ναός

αφιερωμένος στον Άγιο Νικόλαο. Οι δύο αυτές εκκλησίες, χτισμένες η μία δίπλα στην άλλη στο κέντρο της πόλης, αποτέλεσαν χώρους λατρείας τόσο για τους Έλληνες όσο και για τους Ρώσους της περιοχής, μιας που ο ρώσικος ναός βρισκόταν μακριά.

Με άλλα λόγια, οι δύο ναοί, ήταν «σταυροδρόμι» και σημείο σύνδεσης δύο πολιτισμών που βέβαια, όπως είναι λογικό, επέτρεψε στις εκκλησίες να αντλούν σημαντικά έσοδα χάρη στην μεγάλη επισκεψιμότητα. Ενδεικτικά, τις Κυριακές, πραγματοποιούνταν δύο λειτουργίες από τις οποίες, η πρώτη είχε βυζαντινούς ψαλμούς ενώ η δεύτερη χορωδίες στα ελληνορωσικά (Σωματείο των εκ Ρωσίας Ελλήνων, 1953).

Πέρα, από τους ναούς, ακρογωνιαίοι λίθοι της καθημερινής πραγματικότητας των Ελλήνων του Κέρτς ήταν ο ερασιτεχνικός θεατρικός σύλλογος, ο οποίος πραγματοποιούσε παραστάσεις και έτσι ανύψωνε το εθνικό φρόνημα και τα συναισθήματα του πληθυσμού, το σχολείο και ο καπνοβιομηχανικός οίκος της οικογένειας Μεσαξούδη (Σωματείο των εκ Ρωσίας Ελλήνων, 1953).

Ο οίκος Μεσαξούδη, στήριζε και συνέβαλε σημαντικά στην τοπική κοινότητα. Ενδεικτικά, μέσα από την ευεργετική δράση της οικογένειας αυτής βρήκαν καταφύγιο Έλληνες πρόσφυγες της Τουρκίας το έτος 1918-1919 όπου η Ρωσία βρισκόταν σε αστάθεια. Φυσικά, στην κοινότητα του Κέρτς, υπήρχαν και άλλοι επιφανείς Έλληνες όπως:

- Ο Ν. Παναγιωτάτος – εφοπλιστής.
- Οι αδερφοί Σβορώνοι – εφοπλιστές.
- Οι αδερφοί Αμπατζή – αλευροβιομήχανοι.
- Ο Μ. Αρσένης – μεγαλοκτηματίας
- Ο Ποσπολιτάκης – μεγαλοκτηματίας
- Ο Σουμελίδης – διευθυντής Τραπεζής.
- Ο Γ. Βαφειάδης – μεγαλοέμπορος.

5.2.3 Ταϊγάνιον

Το Ταϊγάνιον, στα ρωσικά Ταγανρόγ, βρίσκεται στο εσωτερικό μέρος του κόλπου της Αζοφικής θάλασσας, παλαιότερα γνωστή ως λίμνη Μαιώτις. Το Ταϊγάνιον υπήρξε η κυριότερη εμπορική και βιομηχανική πόλη της περιφέρειας μέχρι και πριν την περίοδο ανάπτυξης της πόλης Ροστόβ και του σιδηροδρομικού δικτύου της πόλης Νοβοροσίσκ (Σωματείο των εκ Ρωσίας Ελλήνων, 1953).

Μάλιστα, αυτή η γεωγραφική θέση ήταν και ο λόγος που το Ταϊγάνιον προσέλκυσε το ελληνικό στοιχείο το οποίο κυριαρχούσε όταν άκμαζε το εμπόριο. Η κυριότερη

εμπορική δραστηριότητα ήταν η εξαγωγή σιτηρών η οποία μάλιστα γινόταν σε μεγάλες ποσότητες, ενώ παράλληλα υπήρχαν και εισαγωγές προϊόντων από το εξωτερικό (Σωματείο των εκ Ρωσίας Ελλήνων, 1953).

Η ελληνική κοινότητα της πόλης βρισκόταν μεταξύ των πρώτων ελληνικών παροικιών της Ρωσίας και έτσι «χάριζε» στα μέλη της μια πλούσια πολιτιστική και κοινωνική ζωή. Πιο συγκεκριμένα, η κοινότητα διέθετε στην αρχή τετραθέσιο ελληνικό σχολείο οπού μάλιστα φοίτησε και ο διάσημος ρώσος συγγραφέας Τσέχωφ. Βέβαια, το 1895, χάρη στην δωρεά του ομογενή μεγαλέμπορου Παναγιώτη Κομνηνάκη κατάφερε να χτιστεί νέο κτίριο το οποίο λειτούργησε ως σχολή έξι τάξεων με τον τίτλο «Κομνηνάκειος», προς τιμήν του μεγάλου ευεργέτη (Σωματείο των εκ Ρωσίας Ελλήνων, 1953).

Επιπλέον, η ελληνική κοινότητα είχε και την δικιά της εκκλησία. Η εκκλησία διοικούνταν από Έλληνα κληρικό και την βυζαντινή χορωδία που αυτή διέθετε, την διεύθυνε ο Έλληνας μουσικός Αυγερινός. Μάλιστα, στην πόλη βρισκόταν και Μετόχι του Πανάγιου Τάφου, όπου και παρέμεινε η σωρός του Τσάρου Αλέξανδρου Α' μέχρι την στιγμή του ενταφιασμού του (Σωματείο των εκ Ρωσίας Ελλήνων, 1953).

Τέλος, όπως και στην πόλη του Κέρτς έτσι και στο Ταϊγάνιον, υπήρχαν πολλοί και σημαντικοί Έλληνες οι οποίοι συνέβαλαν σημαντικά στην ανάπτυξη της πόλης. Ορισμένοι από αυτούς ήταν:

- Οι αδερφοί Βαλλιάνου – εξαγωγές σιτηρών.
- Ο Δ. Νεγρεπόντης – εξαγωγές σιτηρών.
- Οι αδερφοί Σιφναίοι – εξαγωγές σιτηρών.
- Ο Ανδ. Μουσούρης – εξαγωγές σιτηρών.
- Ο Αδ. Σβορώνος – εφοπλιστής.
- Ο Παν. Λογοθέτης – εφοπλιστής.
- Ο Γερασ. Παναγιωτάτος – εφοπλιστής.
- Οι αδερφοί Πετρούτση – εφοπλιστές.
- Ο Π. Σακελλαρίδης – εισαγωγέας.
- Ο Π. Κομνηνάκης – εισαγωγέας.
- Ο Καμπάς – εισαγωγέας.
- Οι αδερφοί Μουσούρη – εισαγωγείς.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα χρόνια 1833-1844 εύλογα μπορεί να χαρακτηριστούν ως μια πολυσύνθετη περίοδος όπου τόσο η εγχώρια όσο και η διεθνής πραγματικότητα παρουσίαζαν πολλές, συχνές αλλά και σημαντικές μεταβολές. Μάλιστα, οι αλλαγές αυτές ήταν δύσκολο για την Ελλάδα όχι μόνο να τις διαχειριστεί αλλά ακόμα και να τις παρακολουθήσει. Επιπρόσθετα, οι συνεχείς εξελίξεις αποδείχθηκαν πολλές φορές ότι ερχόταν σε σύγκρουση με τα συμφέροντα και τις επιθυμίες του ελληνικού λαού. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί η επιλογή του βασιλέα Όθωνα και των συμβούλων του ως κυβερνητών του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Οι «διορισμένοι» Βαυαροί βέβαια, κατανοούσαν και γνώριζαν ελάχιστα την νοοτροπία, τον τρόπο οργάνωσης και τις επιθυμίες των Ελλήνων με αποτέλεσμα οι τελευταίοι να δυσαρεστούνται και να έρχονται σε σύγκρουση με την εξουσία.

Σε αυτό το πλαίσιο, η ελληνική εξωτερική πολιτική αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα διαμόρφωσης και των εσωτερικών πολιτικών αποφάσεων. Αυτή η σπουδαιότητα της εξωτερικής πολιτικής δικαιολογείται εφόσον αναλογιστεί κάποιος την επιρροή των ξένων δυνάμεων και συγκεκριμένα των Μεγάλων Δυνάμεων στο ελληνικό γίγνεσθαι. Παράλληλα, οι συμμετέχοντες στην εξουσία, στους θεσμούς και γενικότερα στην πολιτική οργάνωση, συχνά χρειάζονταν την αποδοχή των ξένων δυνάμεων, οι οποίες παρείχαν νομιμοποίηση αλλά και έμπρακτη υποστήριξη. Άλλωστε, την περίοδο αυτή στην πολιτική ζωή της χώρας κυριαρχούσαν τα τέσσερα κόμματα και κάθε ένα από αυτά υποστήριζε και υποστηριζόταν από μια από τις Μεγάλες Δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία και Γερμανία).

Αποτέλεσμα λοιπόν της παραπάνω κατάστασης, είναι η εκτεταμένη άσκηση και η ανάπτυξη της διπλωματικής εκπροσώπησης. Ειδικότερα, αναφορικά αναφορικά με την παρουσία των Ελλήνων διπλωματών παρατηρείται ότι διπλωματικές αρχές δημιουργήθηκαν σε περιοχές με έντονο ελληνικό στοιχείο αλλά στις πρωτεύουσες των χωρών των μεγάλων δυνάμεων. Πιο συγκεκριμένα, από το 1833 – 1844, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 3, διορίστηκαν στο σύνολο δεκατέσσερις Έλληνες πρόξενοι και υποπρόξενοι στο εξωτερικό. Μάλιστα, εύκολα διαπιστώνεται ότι τα δεκατέσσερα σημεία διορισμού είναι και περιοχές όπου διαμένουν πολλοί Έλληνες.

Η Σμύρνη, το Κάιρο, η Βλαχία, η Κριμαία κτλ. αποτελούσαν για αιώνες τόπους με έντονη ελληνική παρουσία γεγονός που καθιστούσε την ύπαρξη προξενείων επιτακτική για την προστασία και την στήριξη των ομοεθνών της κάθε περιοχής.

Από την άλλη πλευρά, η ελληνική διπλωματία στον υπόλοιπο κόσμο πραγματοποιήθηκε μέσω Βαυαρών εκπροσώπων. Ειδικότερα, τριανταπέντε Βαυαροί αξιωματούχοι εκπροσωπούσαν τα ελληνικά συμφέροντα σε δεκαέξι επικράτειες.

Συμπερασματικά μπορεί να υποστηριχθεί ότι το νεοσύστατο ελληνικό κράτος, παρά τις εγγενείς διοικητικές αδυναμίες του, ανέπτυξε ένα σημαντικό δίκτυο προξενικής εκπροσώπησης στις περιοχές που κατοικούσαν Έλληνες, γεγονός που αναδεικνύει και την σημασία που έδινε στην διατήρηση των δεσμών με τις ελληνικές κοινότητες του εξωτερικού. Έτσι οι διπλωματικές υπηρεσίες του αποσκοπούσαν σε δύο στόχους : αφενός στην ενίσχυση της θέσης του στο διεθνές σύστημα κρατών και αφετέρου στην ενίσχυση των ελληνικών κοινοτήτων του εξωτερικού.

Βιβλιογραφία

- Ανογιάτης Δ, Μοσχόπουλος Ι, Αθανασοπούλου. (2021)** *Η δημογραφική απεικόνιση της στελέχωσης του ελληνικού κράτους κατά την περίοδο 1833-1844*, Κέρκυρα
- Ασπρέας, Γ., (1924)** *Πολιτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος 1821-1921*, τόμ. Α΄, Αθήνα: Εκδ. οίκος Γ. Βασιλείου.
- Γιαννοπούλου Σ., (2018)**, *Η οργάνωση της παιδείας και της εκκλησίας κατά την οθωνική περίοδο (1833-1862)*, Κολαμίττα (Διδακτορική διατριβή).
- Ευαγγελίδης, Ε. (1894)** *Ιστορία του Όθωνος Βασιλέως της Ελλάδος (1832-1862)*, δεύτερη έκδοση, Αθήνα: Εκδ. Αριστείδης Γ. Γαλανός, δ +847
- Ζηνόπουλος, Γ. Κ. & Δηλιγιάννης, Θ. Π., (1860)**, *Ελληνική νομοθεσία από του 1833 μέχρι του 1860*, Αθήνα.
- Κων/νος. Κ. Παπουλίδης (2011)**, *Οι Έλληνες της Αγίας Πετρούπολης, από την ιστορική παρουσία και Διασπορά του Ελληνισμού στην Ανατολική Ευρώπη (18ος αιώνας –20ος)*, Αθήνα, σσ. 26-28
- Κλάδος Α. (1837)**, *Εφετηρίς του βασιλείου της Ελλάδος διά το έτος 1837*, Βασιλική Τυπογραφία και Λιθογραφία, Αθήνα.
- Λάσκαρις Σ., (1948)**, *Διπλωματική Ιστορία της Ελλάδος, 1821-1914*, Αθήνα σ. 45-48.
- Μουρατίδης Κ., (1975)**, *Εκκλησία-Πολιτεία-Σύνταγμα*, Αθήνα.
- Παπαγεωργίου Π. Σ., (2005)**, *Από το γένος στο έθνος: Η θεμελίωση του ελληνικού κράτους, 1821-1862*, Αθήνα.
- Σουλογιάννης Ευθύμιος Θ., (1994) *Η Ελληνική Κοινότητα Αλεξανδρείας*, εκδ. ΕΛΙΑ, Αθήνα.
- Συλλογικό έργο (2015)**, *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Νεότερος ελληνισμός, από το 1833 έως το 1881*, τ.30
- Χατζηφώτης Ι. Μ., (1999) *Αλεξάνδρεια, Οι δύο Αιώνες του Νεότερου Ελληνισμού (19ος - 20ος)*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα,
- Dakin, Douglas (2012)** *Η ενοποίηση της Ελλάδας 1770-1923*, 7η ανατύπωση, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ)
- Petropoulos A. J., (1997)**, *Πολιτική και συγκρότηση κράτους στο ελληνικό βασίλειο (1833-1843)*, Αθήνα, 2 τ.
- Ο Ελληνισμός της Ρωσίας και τα 33 χρόνια του εν Αθήναις Σωματίου των εκ Ρωσίας Ελλήνων (1953)*, (επιμέλεια Ελευθερίου Παυλίδου)
- <https://meet.google.com/pvc-qira-eyo>

Διαδικτυακές πηγές

- Βάση Δεδομένων του Εθνικού Τυπογραφείου, www.et.gr
- Εφημερίδα της Κυβέρνησης 1833-1847, <http://argo.ekt.gr/opac2/zConnectELL.html>
- Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου, Αρχείο Κεντρικής Υπηρεσίας, <https://www.mfa.gr/diplomatiko-kai-istoriko-arheio>